

Életünk

AZ EURÓPAI MAGYAR KATOLIKUSOK LAPJA

III. évfolyam 12. szám (3. Jahrgang Nr. 12.)

A Z St.Gallen — Erscheint monatlich

1971 december 1.

Karácsonyi ajándék

Nem lehet eléggé gyönyörködni a mi népünk betlehemes játékaiban: annyi költői szépség, annyi szívből fakadó finomság, annyi csilingelő jókedv van azokban és talán leigényesebb megragadó, amikor a pásztorok a jászol elé rakják az ajándékot, ami a pusztai embertől telik. Nyilván abból a tudatból fakad az ősi szokás, hogy adni kell valamit Istennek, aki a Fiát adta nekünk. Aztán meg a gyermek ünnepe a karácsony, hadd örüljenek a kicsinyek az Úr születése napján. Egész ádventben folyik a titkos tanakodás, mivel lehet örömet szerezni még a nagyoknak is, és jól tudjuk, mennyi gondot okoz, mennyi könnyet fakaszt ez a boldog ünnep is, ha szegény a család.

Ismerünk egy nagy családot, amely az idén is elfojtja magában a sírást a szent estén, hiszen az egyik része hontalan a hazában, a másik meg a fájó érzés szótlán sürgönyeit küldi az elhagyott otthon felé. Nagy és szent bánat ez, de ne maradjon csak pusztá érzelem, sőt legyen belőle ajándék, amellyel a sorsverte családnak, az egész nemzetnek tartozunk. A magyar történelem keservesen kínlódva, de folyik tovább és óriási alkalom arra, hogy a sajtó szívében megfogadjon a kérdés: mit kell tennem az árva nemzetért, amelyhez tartozom? A kínzó hangulat, a gyöttrő szánalom is nagy érték, nemes szívre vall, de csökevény marad, ha nem születik belőle alkotó és segítő cselekvés. Tennivaló pedig akad bőven.

***

Az első ajándék legyen a remény, amivel egymásnak nagy örömet szerezhetünk és erre van a nemzetnek is főképpen szüksége. De vigyázzunk, itt első sorban az isteni reményről van szó! Aki ugyanis Istenben bízik, annak nem árt a moszkvai mákony, az átlát a Sátán szítáján, azt nem ejti meg a hatalom ígérete és tiszta marad a feje akkor is, ha minden hangszóró győzelmet és sikert bömböl. Meg azt is tudni kell, hogy az isteni remény felsőbbrendű erőt vezet gyarló természetünkbe, mert sohasem roppan össze, akiben a Mindenható működik. Ha majd karácsonyt köszöntünk, gyújtsuk meg a remény tüzét is szereteteink és barátaink szívében s akkor a jókívánság nem marad üres szó, mert ifjú erőt önt a lankadt lélekbe és ez a testi egészségnek is jócskán használ.

Azt a különös ténytet sem szabad feledni, hogy 1945 óta az orosz haderő mindig úgynevezett baráti országokat szállt meg és szövetségesei ellen harcolt és ez világosan mutatja, micsoda agyaglábbon áll az óriás, mivel a gyarmati rendszer ideje véglegesen lejárt a történelemben. Az a hatalom, amely más népek szabadságát eltiporja, általános gyűlöletet vált ki maga ellen, amint a szudáni példa is mutatja. Ezért mondják komoly szakértők: az idő már nem a Szovjetnek dolgozik, tehát a rab népek mennek ki az alagútból. Helykor pedig nem érdemes siránkozni a falhoz ülni és öngyilkos a nézet, amit magyar asszony így fogalmazott: mi csak eszünk, iszunk és a holnappal nem törődünk, mert nekünk már úgy sincs jövőnk. Ez a jó lélek nyilván sohasem gondolt arra, hogy igazában csak a jövő van, mert az jön, a szerencse pedig rendszeresen az előrelátó és bátor népek pártján szokott lenni. Azonkívül e században a történelem járása hallatlanul meggyorsult, akárcsak a közlekedés, tehát most törvény a meglepetés, amivel mindig számolni kell. Főként bizonyos azonban, hogy aki nem vet, nem is fog aratni s aki most nem hirdeti a reményt, súlyosan vét a nemzetünk ellen.

***

A magyar ember magában járó természetű, mindegyik szeret a maga ura lenni, nincs kedve másokkal egy tából cseresznyézni és legfőljebb lakodalomra meg mulatságra sereglik össze, pedig ez a szokás iszonyú sok kárt okozott már nekünk. Kaparj kurta, neked is lesz, ez a szólásmódja. Nagyon tehetséges fajta vagyunk, de mit használ, ha mindenki a maga szerencsésének kovácsa akar lenni. Annyi kudarc és veszteség után még mindig nem akarunk összefogni, pedig csodát tudunk művelni, valahányszor akadt rendkívüli tehetség, aki az oldott kétét bekötötte. Ezek az óriások voltak a nemzet jötevői. Eddig a szabad világban sem akadt köztünk olyan rendkívüli nagyság, akinek tekintélye egybe gyűjtene a kallódó népet, de mégis van számos kiváló tehetség, akinek legfőbb gondja a közösség szolgálata. Az ő példájuk és alkotásuk bizonyítja, mi mindent lehet tenni áldatlan helyzetünkben is. Amit a balsors megtagad, azt pótolhatja a sokaság iparkodása és ebből fakad a felelősség, ami alól nem vonhatja ki magát senki. Azért is fogadjuk meg ebben az ádventben, hogy ezentúl minden

Az Életünk szerkesztősége

Boldog, kegyelmekben gazdag

Karácsonyi ünnepeket és

Áldásos Újesztendőt

kíván szeretettel

a lap minden olvasójának

és munkatársának!

erővel támogatni akarjuk a nemzet ügyét, vagyis ha magyar gyűlés, ünnep, előadás, fölvonulás van lakóhelyünkön, azon föltétlenül résztveszünk és a szervező munkára önként jelentkezünk. Pár éve Hamiltonban jártam és a magyar plébánosnak hirtelen ötlete támadt, tartsak előadást hétköznap este. Az egész tiszta rögtönzés volt és napközben fölhívott több ismerőst, akit éppen elért. Húsz embernek is szívesen beszéltem volna, de legalább százan jöttek össze. Nagyszerű példa az öregeknek is a magyar cserkészek mozgalma és kitűnő szervezete. Az egyik gyerek húzza maga után a másikat és minden tábort tovább neveli őket a nemzetnek. Minden cserkész végvári erőd a nagy világban és milyen fölséges lesz e munka folytatása majd otthon, amikor újra meg kell téríteni a nemzet nagy részét a keresztény hitre és a fölvilágosult magyarságra. Mennyi kiváló írónk van külföldön, aki lelki bilincs nélkül dolgozhat! Tegyük a karácsonyfa alá az ő műveiket és szívesen fizessünk elő a hősiességgel harcoló sajtónkra, hogy kevesebb gonddal küzdjenek az áldatlan viszonyok között a kiadók meg az írók.

Mindenki mehet abba a templomba, amelyik közelebb van hozzá, de mi mégis inkább a magyar misére járjunk, hadd tanuljon meg a gyermek is a nemzet nyelvén imádkozni és énekelni. Ezzel is gazdagodik a lelkük és ha majd hazatérnek egykor az elhagyott hazába, otthon érezzék benne magukat. Az öröm az erő tudata s ha majd így szeretjük a fajtánkat, minden karácsonyunk gazdagabb és boldogabb lesz.

VARGA LÁSZLÓ S. J.

Zarándoklás a cédrusfákhoz

1953-ban, születése centenáriumán, a stalinizmus mélypontján, mikor a pesti akadémián élő modell helyett gipszfejeket rajzoltattak, hamvait ismeretlen tömegsírba dobták. Rokon híján, aki meghosszabbította volna sírhelye bérét.

Életében nem adott el képet. Hagyatékát zsákponyvaként árverezték el.

Holta előtt egy kérdőívén, «kit tart a világ legnagyobb festőjének», magát jegyezte be elsőnek s a többi helyre sokan mások lehetségesek.

Vaszary mondta ki első ízben (1930): a legnagyobb magyar festő volt.

«A modern művészet 50 éve» jelige alatt a brüsszeli világkiállítás (1959) Csontváry-képet kért s a Grand Prix-vel jutalmazta.

1963. Székesfehérvár. 150 ezer látogató sorakozott föl gyűjteményes posthumusz kiállítására, hogy jóvátegye s megadja, amit kortársai megtagadtak: az elismerést.

Ha rámerőszakolnák, hogy mondjak egy nevet, mely az övével együtt jut eszembe: sommásan elintézve, a magyar Neu Gogh-nak nevezhetnének. Mint egyazon évben (1853) egy holland és magyar anyától született iker-testvérek. A párhuzam miatt egyikük se szégyenkezhet. Sorsuk, jellemük, festői modoruk, az elhivatás szolgálata, égő tekintetük sok közös jegyén túl az átélés oly mélységéig kevesen jutottak és dörömböltek be a világrejtély kapuján. Csak hogy a skatulyázás nem ilyen egyszerű.

Maga Raffaellohoz méricskélte talentumát. 27 éves korában ugyanis egy hang fölszólítja (mint a Biblia kiválasztottjait): «Te leszel a világ legnagyobb festője, nagyobb Raffaelnál». Ettől a pillanattól a magasabb hatalom szolgálatába áll. Ez eddig egyedülálló, fura megbízatás; ecsettel a rendelkezésére állni égieknek. De nekifeszül a felkészülésnek, hogy a jóslatot teljesíthesse, akárcsak a legnagyobb próféták. Nincs többé magánélete, csak a világfönntartó erő parancsának követése. Előbb megeremti az anyagi bázisát, patikáját bérbe adja s 40 éves fejjel Münchenbe utazik. Pállal együtt eldicsekedhetné: éhezve, fázva, hőségben, viharban, betegen idegenségben vállalt kalandjair.

Benczur oldalról, az akadémizmus szempontjából nem volt tökéletesen képzett festő. Rajzbeli nehézségei, alakrajzi bizonytalansága végigkísérték 20 alkotó esztendejét. Később kezdte. Nem érhetek be tanulmányai. De ez az ő esetében nem is baj.

Kétféle festő van. Egyik, aki talál valamit s azt variálja egész életén át. Maga faragta modorával nagy mélységeket érhet. Sohase tudtam megérteni, hogy Munkácsy hogy nem vette észre, mi történik körülötte. Párisban a «nagy korszak» forradalma szeme láttára viharzott végig. Csak variálgatta fiataloságot meg tanult nótáit. Nem csoda, hogy nemzeti nagyraértékelésünk ellenére nem került bele egyetlen külföldi művészettörténetbe.

A másik fajta az örök nyugtalan, a kereső, a kalandból kalandba vágó, az állandóan megújuló. Leonardo, Picasso, Klee. Raffaello is: mindent tanulhatót magáévá tett, de átegyedítve adott vissza.

Csontváry a sokak szerint autodidacta, a késő hivatások szubjektív-ízű dilettánsa a legműveltebb, leeurópaibb magyar festő. Hasonlítgatják mindenkihez. Van benne minden izmusból valami. Mégis önálló, egyedi, összehasonlíthatatlan. Mint karjaival szétnyúló polip fölszívta, ami neki megfelelt. A világcsavargó figyelt, megértett (hallatlan intelligenciával) és alkalmazta azt, amivel kifejezhette, amire fölszólított. Nem eklektikus. Nem paralellje valakinek. Túl az iskolák és irányzatok szabályain szuverén világot alkotott! Tanulmányozóinak foglalkozniuk kell a lexikonokba került festő-kortársaival, szétvágni csomó címszót: bizánci ikonoktól gótika, sienai iskola, postimpresszionizmus, divizionizmus, expresszionizmus, sürrealizmus, seceszioig; Gauguin, Rousseau, Moreau, Munch, Böcklin, Segantini, Nolde, Ensor, Chagalle, Kokoschka stb. stb. De minden kategóriából kilóg. «Eleget bámultad, fiam, csináld utánam, teremts úgy, mint én» — biztatja a hang. Nem esik a programfestők, plakátosok és illusztrátorok hibájába: nem tapossa le az esztétikum törvényeit a célzatosság érdekében. 20-30 négyzetméter vásznainak azzal a küldetéssel áll elé, hogy a természet mögött settenkedő világértelmet megragadja. Baalbek képe után fölujjong, mert úgy találja, hogy ez annyira sikerült, hogy fölajánlja: vegyék be minden vallás dogmatikájába Isten-érvnek.

«Én Koszka Tivadar, ki a világ megújulásáért ifjúságomról lemondottam, amikor a láthatatlan Szellem meghívását elfogadtam... elhagytam hazémat... évek hosszú során át Európát, Afrikát és Ázsiát utaztam be, hogy a megjövendőlt igazságot megtaláljam és a gyakorlatban festménybe átvihessem... elvontam a Libanon tetejére s ott cédrusfákat festettem.» (Önéletrajz.) A bibliai tájak hangulatában — ahonnét a fatörzsek elindultak a jeruzsálemi templom építéséhez, ahova Jézus is elvitte tanítványait, hogy a havasok alatt megrendüljenek — leverte festőállványát. «Féldoztam életemet megtudandó, mi a való, hogyan fejlődik ki a világ.» «A világ semmi-ből lett teremtve, nekem ezt igazolnom kell.» (Napló.) Nem hárfával és zengő citerával, hanem festékbe mártott ecsetvonásokkal élete legszebb himnuszába kezd. «Egyedülálló munka — vallja magáról — mely isteni ihleten kívül senkinek a befolyása alatt nem állott, tanároktól tanácsot nem fogadott el, mert önkívületi állapotban fogamzott.»

Művészete összegeződése és kifejlése. Színekkel és formákkal kimondott világnézet. A különös és különös próféta hódol annak, akinek küldetésében jár. 6 ezer esztendő tanúsága kel benne életre, mikor alázattal veti alá magát a természet csodás fönségének. Addig vékonyítja a saját-módú plain air áttetszőségét, hogy a fátyol mögül a titkos értelmű Alkotó arca fölragyogjon. Bennünket, akik csak nézzük a képet, leterít a döbbenet; valóban prófétái látomás ez.

A képtér a világmindenséggé szélesül. Ropant dinamikával tör fölfelé az ikerfa időben monumentalitássá. Agaiból föltartózatlanul árad szét az energia. Diadalmas életerő. Nagyobb a hegyeknél. Mögéje törpül a Libanon havas hegylánc. Háromszög koronája

időn és téren túli rend. Az összeölelkező két törzs a lombban ülő madárral a háromságból fakadó egység. Történet nélküli örök létezés. Ez a cédrus él. Lélekzik. A kozmoszból élénk-lépő, megelevenedett kinyilatkoztatás. Én vagyok, aki vagyok. Az Abszolútum, aki előtt Mózes eltakarta arcát, mikor porbahullott az égő csipkebokorból megszólaló hangra.

Nem tájképre nyílik a tekintetünk. Fra Angelico angyalai helyében ritmikus, illanó, riadó, köröző táncra lejtő misztikus hódolatát. Fátyolok és fehérek és csak az égben lehetséges rontatlan színek csipkekerítése állja útját a zarándokok csoportjának. A mérhetlenség boltozata alatt áldozati oltárrá lesz a körülkerített térség. Kultikus centrum. Jákob fejköve. A színeváltozás hegye. A megnyílt mennyeorszag. Isten trónusa.

Ég és föld együtt. A zarándokoknak a természet nemcsak visszénye az Istennek, hanem a transzcendentális és materiális mintegy keveredve áll elé. Ami körülvesz, kozmikus totalitás a benne élő és működő szellemmel. Benne élünk, mozgunk és vagyunk. Az átszellemesített organizmusban a mindent életető isteni akaraterő érezhetővé válik. Kicsit eretnekül: a föld átistenül s az Isten materializálódik. Olyan könnyű beleesni a panteizmusba. A misztikus is dohog, ha magyarázkodni kényeszerítik. Hogy találjuk meg a szavakat a közelebb már nem is jöhető Isten valóságáról.

Csontváry Koszka Tivadar ősei lengyel család magyar földre szakadt ága. A régmúlt egyszer már meglepte a világot: Koszka Szt. Szaniszló jezsuita szentet fakasztotta a törzsből. A visszaítő hajlamhoz most a festő is csavarodott, mint duplatörzsi ölelkező cédrus. A festő feladata nemcsak a látvány pusztá visszaadása, hanem a prófétái is: meglátni a motívumban az igazgató Értelmet is, melyből előállott minden. A legnagyobb tekintély... a világ-fejlesztő akaraterő, a természetben élő energia.» «Csak egy világnézet lehet a földön és ez az isteni természethez való alkalmazkodás.» (Naplójából.) A festészet sacralis tevékenység, nem kosok és bakok vérevel, hanem a szép eszközeivel bemutatott áldozat. A szépségen átsillantott divinum szolgálata így lett redkívüli és nem közönséges hivatás.

«A zarándoklás a cédrusfákhoz» 1907-ben az iparcsarnokban megbukott. 50 éves késéssel Brüsszelben nagydíjat aratott.

Még egy utolsó, kényes kérdés. Elmebajos volt-e Csontváry? Melyik fajta? Milyen fokon? Mikor tört ki rajta? Vitakozzanak csak az illetékesek; orvosok, lélekbuvarok és a többiek.

Kezenyoma ittmaradt megdönthetetlen argumentumnak a józaneszűek vereségére. Különben is, ki tud határt vonni a zseni és örült között? S ki a normális? A nyárspolgár, a sárból kievickélni ügyetlen filiszter a norma? Kollégái, akik csak bolond patikusnak emlegették s háta mögött elnézően összekuncogtak, messze mögötte üresen és koldusan kullognak. A szárnyaló sas túl van e verebek irigy, ócsárló csipogásán.

Isten olykor a bölcséket megalázza s a megvetettek szavából fogadja el a dicséretet. A kanonizáltak oldalhajtaságként kirüggyezett vadszenttől, aki a maga módján különös életével és még különösebb pikturájával hódolt a mérhetetlen kozmosz végtelen Művészenek.

Az anyanyelv joga a legtermészetesebb emberi jog

– állapítja meg körlevelében Mindszenty bíboros

Előző számainkban már beszámoltunk olvasóinknak arról, hogy Mindszenty József bíboros-prímás VI. Pál pápa kívánságára elhagyta hazáját és ezzel magára vette sok súlyos szenvedés után a számkivetés nehéz keresztjét is. Arról is tájékoztattuk olvasóinkat, hogy külföldre érkezése után Rómában volt a pápa vendége. Október 23-án aztán meglepő gyorsasággal áttelepedett az Örök Városból Bécsbe, hogy ott az osztrák fővárosban egy ősi magyar intézmény falai közt irodalmi és tudományos munkásságban, a külföldi magyarság lelkigondozásának a legfőbb irányításával és mindezekkel együtt engesztelésben és vezeklésben élje le hátralévő éveit.

Sok gondja és elfoglaltsága közt sem feledkezik meg az egész világon szétszórta és az otthon szenvedő magyarságról. Adventi körlevelében reményt akar önteni belénk és figyelmeztet mindenkit az anyanyelv ápolásának fontosságára. Mi biztosítjuk őt arról, hogy szövegét megfogadjuk, intését szívünkbe zárjuk mindenütt, ahol magyarok élnek: otthon, az elszakított területeken és az emigrációban.

Tisztelendő Testvérek, Kedves Hívek és Véreim!

Hosszú, kényszerű hallgatás után szólok Hozzátok. Szólok mindenkielőtt a köszönet hangján a Gondviselés iránt, hogy a viszonytagságban megőrzött. Köszönettel adózom mindenkinek, aki lélekben megosztotta velem a kereszt súlyát, aki az evangélium szellemében próbálta sorsom értelmét megközelíteni s imádságával támogatott. Nem feledkezhetek meg ez alkalomból azokról a nem kevesekről sem, akik ugyanazokért az ideálokért vállalták a szenvedést, amelynek annyi esetben csak a megváltó halál vetett vagy vet véget.

Az Isten gondolatai szerint viselt megpróbáltatás által a hívó ember testében egészíti ki azt, ami híja van Krisztus szenvedéseinek, az ő teste, az Egyház javára (Kol. 1, 24.). Szünetéből született megváltásunk és hiszszük, hogy a Krisztussal vállalt áldozatok még földi viszonylatban sem voltak hiábavalók.

Hittel, Istenbe vetett reménnyel léptük át a börtön küszöbét és az ideiglenes, de életírtó országhatárt. Miről beszélhetnék időszerűbben, mint erről a törhetetlen, mindig fiatal, friss, üdvözítő reménységről, amely nemcsak a természetfeletti, hanem a tisztas, komoly földi életnek is egyik pillére.

Reménységről szól az Egyház liturgiája is: Adventet, Úrjövotét ünneplünk. A próféták szavai csengenek fülünkbe: «Örvendjenek az egek, ujjongjon a föld... az Úr előtt, aki eljön» (Zsolt. 95, 11-13), «Mondjátok a kislelkűeknek: Ne féljete! Maga az Isten jön, hogy szabadulást hozzon Nektek» (Iz. 35, 4-7). Isten ígéretére hivatkozva az ő terveiről beszéltek és táplálták Isten népében a jövő Messiasba vetett reményt.

Az idők teljében ez a remény beteljesült és az Úr Jézus maga tett «bizonyosságot az igazság mellett» (1. Tim. 6, 13). Tőle tanultuk meg imádkozni: «Jöjjen el a Te országod!», Tőle vettük a reménység szavait és képeit: az élesztőről, amely lisztbe rejtve téstává alakítja azt; a legkisebb magról, amely elvetve hatalmas fává nő. Ezek a képek a jövő időről szólnak. Az Isten országa nem jön el pillanat

alatt, a keresztény embernek ezért imádkoznia és dolgoznia kell.

Az Úr Jézus történeti megjelenése, az evangélium, maga az Egyház, vagyis azoknak közössége, «akik Jézus Krisztusban az üdvösség szerzőjét, az egység és az igazságos béke alapját látják» (Cost. Lumen gentium, Cap. II. n. 9.), lényegükönél fogva nemcsak történeti tények, hanem folyamatos programok, feladatok, de ugyanakkor erőforrások is. Az Egyház ugyanis, mint «a hit, a remény és a szeretet közössége» (u. o., Cap. I. 8.), külső megnyilvánulásában, hatásban jelentkezése annak a hitnek, amely tagjait áthatja, a reménynek, amely híveit élte és a szeretetnek, amely őket összekapcsolja.

A Rómába és Bécsbe érkezett leveleim közt van egy magyar levél, amit Észak-Olaszországból — Milánótól kb. 100 km — kaptam. Küldője írja: az I. világháború után született Nagykikindán. Az ő kicsi korában itt megjelent egy megnevezett, tanult, intelligens magyar nő, aki mindjárt 9 magyar árvát vett magához és ezek egyike volt a későbbi levélíró nővér. Ezzel a neveléssel hányódik folyton Nyugatra. Itt kopogtat egyik zárda kapuján. A zárdában több évtizeden át nincs, kivel magyarul beszélhessen. 1971 októberben hozzá is eljut a hír: a magyar prímás Rómában van. Úgy érzi, neki is van köze hozzá. Nekiül a két oldalas magyar levélnek. Elnézést kér, de hát ő évtizedek óta első magyar levelét írja. Legfőbb szerzetesi előjárója is megértést mutató olasz kísérő levelet ad hozzá.

A kedves nővér életéből hiányzott már minden magyar kapcsolatot. Az ő sorsa az emigránsok közt a legmostohább. Egenesen meglepő, hogy még magyar levelet tudott írni.

Ezzel szemben jótétemény, hogy a menekültek nagy átlagának rendelkezésére áll a nagy, és kis magyar közösség, a család. Nyelvében él a nemzet. A család reményünk horgonya, hogy nem enged elhalkulni az anyanyelvet. Ha semmi örökséget nem hagyhatunk gyermekeinkre, az ősi nyelvet ne hagyjuk elveszni, mint végredeletli örökséget. Nem hibáztatható a befogadó nép nyelvének ismerete, de nincs lehangolóbb, mint a szülők életében a gyermeknél megszűnt hazai nyelv.

Fontos támpontunk és kötelességünk a vasár- és ünnepnap magyar nyelvű szentmise

és a magyar nyelvű szentbeszéd. Ezeknek az elmulasztása súlyos seb a lelken. De ha a szentmise nyelvű az Egyház, a lelkek igénye megértéséből, engedélyezte a magyar hon nyelvét otthon és távol, fájó volna, ha épp a kegyhez juttattottak a világválságban és hontalanságban nem tudnák ezt méltányolni és értékelni. A szentbeszédet nem nélkülözhetjük. Szent Pál szerint a hit hallomásból van, a hallomás pedig Krisztus szava által (Róm. 10, 17). Hogy gyermekeinket keresztény nevelésben tudjuk részesíteni, elengedhetetlen a vasár- és ünnepnap szentbeszéd. Az 1456. évi nádorfehérvári diadalnál a magyar nyelvet nem beszélő Kapisztrán Szent János az őt nem értő keresztény magyarokat is tudta sikerrel lelkesíteni és általuk a három világrészes török világbirodalmat eszeveszett futásba zorítani, ez történelmi tény; de az ő szentsége és barátja, Hunyadi hadvezéri lángelméje elég volt ehhez. Am az anyanyelvű szentbeszéddel nem kelhet versenyre a legkitűnőbb idegen nyelvű szónok sem. Viszont Gr. Apponyi Albert világsúlyával is gyakran volt figyelmes hallgatója az újművés káplán szentbeszédének. A szentbeszéd-mulasztók nem tudnak eleget tenni apai, anyai, nevelői tisztüknek. A megbomlott világban gyermekeik pedig a szél sodrába kerültek, támasztalan magános feleleltek lesznek. Mi idegenben sem adhatunk kevesebbet gyermekeink lelkébe, mint amit mi kaptunk gondos szüleinktől. Az anyanyelv joga a legtermészetesebb emberi és egyéni jog.

Legyen a családban ezen kívül legalább magyar Újszövetségi Szentírás, legyünk előfizetői családról-családra a magyar katolikus menekültek havi lapjának, az Életünknek. A többi keresztény vérünkről is gondoskodnak övéik.

Kedves papjaimnak lelkére kötöm — sok egyéb elfoglaltságuk mellett is — a családlátogatást. Enélkül, ahogy otthon nem volt és nincs komoly és teljes lelkipásztorkodás, még kevésbé nélkülözhető ez — idegenben.

A tettekben nyilatkozó felebaráti szeretet is elengedhetetlen a rászorulókkal szemben. Hogy várhatjuk ezt idegenektől, ha a tehetős magyar közönyös a vérből való inszések irányában?

Szent Pál tanít: «Reménység által tartattunk meg.» A hontalan Tóbiás a példánk az irgalmasságban. Jézus mondotta és ígérte: Boldogok az irgalmasok, mert ők irgalmasságot nyernek (Mt, 5, 7).

Áldásom küldöm Tisztelendő Paptestvéreimre, kedves Híveimre és összes Véreimre, otthoniakra, elszakítottakra és az őt világrészben szétszórtaakra.

Bécs, Pázmáneum, 1971. Adventjén.

MINDSZENTY JÓZSEF s. k.
esztergomi érsek, Magyarország prímása

A tisztelendő Oltártestvéreket arra kérjük, hogy a legközelebbi adventi vasárnapon a jelen körlevelet olvassák fel a szentmise keretében.

Az Essenben alakult Árvízsegélyező Bizottság összefoglaló jelentése

Hozzávetőleges becslés szerint a leszállított anyag legalább

12.200 db gyapjútakarót
4.000 db új lepedőt
600 pár új gumicsizmát
426 db új esőköpenyt
9.000 db pulóvert
6.000 db férfi és női kabátot (főleg női télikabát)
4.000 db férfi ruhát
8.000 db meleg női ruhát
sok-ezer gyermekruhát, női ruhane-műt, férfi és női fehérműt, használt cipőt, ezenkívül röntgen felszerelést, gyógyszereket, használt varrógépeket és más használati cikket tartalmazott.

A természetbeni adományok a következő intézményektől és jótévő csoportoktól származnak:

Hollandiai protestáns Egyházak gy.	360
Caritasverband Schweiz	70
(értékes röntgenfelszereléssel)	
Német Szövetségi Köztársaság	90
(8 ezer db takaró)	
Sozialwerk Spangenberg e.V. Helmstedt	70
Caritasverband Stuttgart	30
Roteskreuz Wolfenbüttel	10
Hl. Elisabeth Krankenhaus, Essen, Magyarok gyűjtése, Braunschweig, Hannover, Essen és környékén néhány köbméter.	

A hiányzó 65 köbmétert a vásárolt új anyagok teszik ki.

A anyag összegyűjtéséhez és berakásához az önkéntes munkaerők nagyméretű mozgósítására volt szükség. Egy példa a holland Protestáns Egyházak egyedülálló teljesítménye, ahol 360 köbméter ruhanemű több száz áldozatkész, túlnyomóan holland segítő, több napos munkájának eredményeként gyűlt össze.

Az akció lebonyolításához szükséges pénzösszeg világviszonylatban megindított gyűjtés útján folyt be. A túlnyomóan egyházi jótékony szervek adakozásából származó bevétel összege: 174.072.20 DM.

A bevétel a következő tételekből adódik:

1) Protestáns egyházi intézmények adakozása:	DM 67.256.46
Diakonalarat Utrecht, Holl.	DM 60.000.—
Reformierte Land.Kirche, N. Deutschland	3.000.—
Diakonischeswerk H. Stuttgart	2.000.—
Evangelische Landes-Kirche, Hannover	2.000.—
Hamburgi Evang. Egyház	200.—
Clevelandi Magyar Ev. Egyház	56.46
2) Katolikus egyházi intézmények adakozása:	DM 57.345.06
Caritas Internationalis, Wien	30.000.—
Caritasverband Freiburg	13.733.86
Caritasverband Schweiz	8.075.—
Magyar Főlelkészi Hiv. München	1.700.—
Stuttgarter Caritasverband	1.200.—
Esseni Caritasverband	1.000.—
Mikó György esseni lelkész	1.000.—
Stuttgarter Magyar Lelkészség	500.—
Theodor de Poel, Pfr. Essen	100.—
Amerikai Magyar Ciszterciák	36.20

3) **Hollandiai Protestáns gyűlések gyűjtése:** DM 25.870.—

4) **Magyarok gyűjtése:** DM 18.359.15

Amerikai magyarok gyűjtése:

Flood Victims Fond

(Szörényi Éva) DM 9.047.82

Miamii Protestáns Egyh. közs. 178.—

Török Béla Harborn 71.15

Nordrhein- Westfaleni magyarok gyűjtése:

Sikorszky A., Essen gyűjtése DM 350.—

Esseni Magyar Egyesület, Avar I. 209.40

Avar Imre előadásaiból bevétel 226.—

Kiss József, Essen 20.—

Lakatos János, Duisburg 100.—

Tauberné, Moers gyűjtése 34.—

Schmidtné, Oberhausen adománya 30.—

Kölni magyarok és a M. Ház 258.—

Landesverband Köln 125.—

Münsteri Magyarok gyűjtése,

Bányász K. 445.55

Varga József, Dortmund gyűjtése 256.—

Németországi magyarok gyűjtése (Nordrhein-Westfalenen kívül):

Frankfurti Magyarok, Ambrus Sz. 1.000.—

Stuttgarter Magyarok, Szőke J. 1.000.—

Hannoveri Magyarok, Nagy Ernő 556.—

Zentralverband München 400.—

Nyugateurópai (Németországon kívül élő) magyarok:

Svédországi magyarok,

P. Horváth SJ. DM 2.200.—

Belgiumi magyarok, Dobai Sándor 1.100.—

Hollandiai magyarok,

P. Matyasovich SJ. 401.55.—

Párizsi Magyar Lelkészség 357.88

5) **Egyéb forrásokból származó bevételek:** DM 5.241.58

Frau Julia Thyssen,

Mülheim/Ruhr DM 5.000.—

Dunatrans International 100.—

Frau Elisabeth Becker, Essen 50.—

Johann Mato 50.—

Kamatjövőrés 41.58

Tehát az összes bevételnek csak 10,5 %-a származott az emigrációs magyarság adományaiból, ennek kb. a fele Amerikából.

KIADÁSOK: DM 172.181.93

1) *Beszerezésre:*

új takarók, gumicsizmák,

lepedők, stb. DM 87.666.78

2) *Szállításra:*

11 pótkocsi teherautó és

3 kisteherautó 54.933.52

3) *Szállítási mellékiadásokra:*

(Raktározás, csomagolás, bel-

földi szállításra, átrakodásra,

berakásra) 4.583.23

4) *Kisérők költségei:* 16.707.10

5) *Szervezési kiadásokra:*

Szemrevételező út, előkészítés,

nyomtatványok, posta, távíró,

telefon, fényképek, propaganda,

megbeszélések 4.741.30

6) *Magyarországi árvízkárosultak részére pénzádomány:* 3.550.—

M a r a d é k : DM 1.890.27

A 'Maradékot' a Bizottság további segélyezésre kívánja fordítani. A szállítási összes kiadás mellékköltségekkel együtt 76.223.85 DM. Egy kg anyag elszállítása ilyen alapon tehát 51 Pfennig-be került, vagyis kevesebbe, mint a postai kiadások fele lett volna csomagban való elküldés esetén. Aki egy csomagot három francia nyelvű vámnyilatkozattal ellátva és pecsétviasszal lepecsételve már küldött Romániába, az tudja, hogy a Bizottság által Romániában kiosztott adományoknak 15.000 db 10 kg-os csomagban való elküldése gyakorlatilag lehetetlen lett volna. Az elszállított anyag értéke legminimálisabb becslés alapján is egy millió DM, román forgalmi értéke legalább 10 millió lei.

A leszállított anyag 40 %-át a legjobban károsult Szatmárnémeti környékén osztottuk ki. A segély 27 %-a a Szamos Nagybánya feletti szakaszán és a maradék 33 % a Maros és a Küküllők mentén került kiosztásra.

A kiosztás a Segélyező Bizottság közreműködésével a következő helyiségekben történt:

1) *Szatmár környékén, a Szamos alsó szakaszán:*

Szatmárnémeti (Satumare), Szatmárudivari (Odoreu), Pusztadaróc (Dorolt), Batíz (Botis), Béltek (Beltiug), Halmi (Halmeu) Színfalú (Sai), Erdőd (Ardud), Avasfelsőfalú (Nestregi), Nagykároly (Carel), Dobrácsapáti (Apateu).

2) *A Szamos felső szakaszán:*

Mezőaranyos (Mediesul Auril), Kolcér (Coltirea), Erdőszáda (Ardusad), Zsibó (Jibau), Benedekfalva, Szamosudvarhely, Sülelmed, Szurdok (Surduc), Aranymező, Vád (Vad), Bethlen (Beclea), Dés (Dei), (Szék Sic), Mica.

3) *A Maros mentén:*

Marosvásárhely (Tergo Mures), Szászrégen (Reghin), Marosludas (Ludus), Kutvfalva (Cudi), Cintos (Atintis), Maroskece (Cetani), Sárnatac (Clodeni), Marosvécs, Holtmaros, Alsóidecs, Nyárad-szereda, Mezőzáh.

3 b) *Küküllő völgy:*

Dicsőszentmárton (Tirnaveni), Segesvár (Sisioshara), Héderfája (Idrifai), Széplak (Sepluc), Koródszentmárton.

A felsorolt helyeken kívül egyházi intézmények adományai a rendelkezésüknek megfelelően a gyulafelelvári rom. kat. szeminárium, illetve a kolozsvári református teológia növendékei között kerültek kiosztásra.

A közölt számok és adatok tanúskodnak az akció eredményességéről. Az Esseni Árvízsegélyező Bizottság működésével bebizonyította, hogy a magyar emigráció tettekre is képes, sőt kis csoport is tud szép eredményeket felmutatni, ha mindenki egy irányban húz és kiveszi a részét a munkából. — Legyen az elért eredmény példa mindannyiunk számára és ha a jövőben a szükség úgy hozza magával, ne féljünk hasonló reménytelennek látszó feladatokba belekezdeni.

A püspöki szinódus témái

Öt héten át tárgyalt a püspöki szinodus Rómában a papság problémáiról és a társadalmi igazságtalanság különböző formáiról a világban. A nagyközönség a sorrakerülő problémák közül csak néhányat ismert. Főleg a papi nőtlenség foglalkoztatta a sajtót, a rádiót és a televíziót. Vajon elválasztja-e a szinódus az egyházi rend szentségét a nőtlenségtől? Megengedi-e, hogy a papok döntsék el, akarnak-e házasodni, vagy sem? Megadja-e a lehetőséget arra, hogy arra méltó nős férfiakat pappá szentelhessenek? A kérdéseket a püspöki karok hivatalos megbízottjai alaposan megvitatták és a végén szavazással döntöttek a javaslatok fölött. A szinódus túlnyomó többsége, 168 szinódusi atya a 202-ból amellett foglalt állást, hogy a cölibátust változatlanul meg kell őrizni az Egyház latin szertartású részében. Arról nem lehet szó, hogy az egyházi rend szentségét különválasszák a nőtlenségtől, mert a papi hivatás teljes önátadást kíván és jelent Krisztus meg az emberek szolgálatára Isten országáért. Az erről folyó vita során nem egyszer a keleti szertartású katolikus püspökök is óvták a latin főnászorokat attól, hogy meglazítsák a cölibátus eddigi gyakorlatát.

A nős férfiak felszentelésének kérdése

Az atyák egy része, 107-en a 198 szavazó közül, határozottan elutasította azt a gondolatot, hogy nős férfiakat pappá szenteljenek. Még lekipásztori okokból sem helyezte nős férfiak felszentelését. A másik csoport, ebbe tartozott Alfrink holland és Suenens belga bíboros, sikraszállt az arra érdemes nős férfiak felszenteléséért függetlenül attól, hogy lekipásztori okokból, például súlyos paphiány miatt erre szükség van-e vagy sincs. A javaslat védelmezői érveiket azzal támasztották alá, hogy a latin egyházban is meg kell adni a lehetőséget a modern időknek megfelelő papi kép kialakítására. Eddig az volt a helyzet, hogy a latin egyházban a hívek a papot csak család nélkül tudták elképzelni, egyedülállóan, nőtllenül. Ez a papi kép a javaslat védői szerint hiányos, mert azt a benvomást kelteti, mintha a pap lenézné a családi életet és a házasságot, holott ez is szentség.

Egy másik érvelés szerint a papnak be kell illeszkednie a modern világba. Ezt követeli tőle a II. Vatikáni Zsinat «aggiornamento»-ja. A világ pedig házas, illetve családos emberekkel áll. Következésképpen a pap csak úgy tud beilleszkedni a jelen szociológiai formába, ha megnősül és családja van. Arra is hivatkoznak: Ha a papok szabadon dönthetnek, hogy megnősülnek-e vagy sem, akkor az eddiginél jobban kidomborodik a cölibátus karizmatikus, külön kegyelmi jellege. Akinek megadja Isten ezt a különös kegyelmet, az maradjon meg a cölibátusban, akinek viszont csak papi hivatást ad a nőtlenség karizmája nélkül, az nősüljön meg és vállalja a családi élettel együtt a papi hivatást.

A szinódus ezt a javaslatot nagy többséggel elvetette és az arra érdemes nős férfiak felszentelésének kérdését egyedül a pápa döntésére bízta. Ha a pápa úgy látja, hogy súlyos lekipásztori okokból, pl. paphiány miatt szükséges nős férfiak felszentelése, az Egyház na-

gyobb javát szem előtt tartva döntsön a kérdésben. Ez a szinódusi javaslat többet mond, mint az eddigi gyakorlat. Eddig ugyanis, ha egy protestáns család pap katolikus lett és elvégezte a teológiát, a pápa külön engedélyével pappá szentelheték, megtarthatta családját és lelkesíti beosztást is kapott. Ez az engedély esetenként egyes személyeket érintett. A szinódus határozata után a jövőben a pápától függ, hogy egy-egy ország püspöki karának kérésére lekipásztori okokból megengedi-e, hogy azon a területen arra érdemes nős férfiakat felszenteljenek. A javaslat kiemeli, hogy lekipásztori okokból és az Egyház nagyobb javát szem előtt tartva, tehát nem a papi kép modernizálása végett, hanem a paphiány pótlására.

A szinódus és az újságírók

Nem kétséges, hogy a szinódus a problémákat alaposan megtárgyalta és utána döntött. De döntésével nincsenek megelégedve azok az újságírók, akik hónapok óta a megújulás példáját Hollandiában keresték. Azért küzdöttek, hogy a katolikus Egyház latin részének is adhassanak nős papokat. Éveken keresztül igyekeztek ennek a gondolatnak hangulatot teremteni és a tömegtájékoztató eszközöket, a rádiót, a televíziót és a filmet is felhasználták erre a célra. Sokan elhitték, hogy az Egyház főnásztoraiban többségükben helyeslik a tervet. Különösen azután, hogy Alfrink holland bíboros kijelentette: a világ püspökei közül sokan egyetértenek a holland pasztoralis zsinat ilyen irányú követelésével. Rómában viszont kiderült, hogy a világ püspökeinek kisebb része, 87 szavazott a nős férfiak felszentelésének lehetőségé mellett, de ezek is csak a paphiány pótlása érdekében és nem azért, hogy eleget tegyenek a modern világ állítólagos igényének.

A csalódott újságírók a szinódus bezárása után elégedetlenkednek. A szinódus csődjéről írják. Kétségbe vonják, hogy az atyák valóban szabadon döntöttek a kérdésben, stb. A püspökök és a bíborosok azonban visszautasítják ezeket a gyanúsításokat. Hangoztatják, hogy a pápa annyira tiszteltben tartotta a vita szabadságát, hogy egyetlen alkalommal sem szólt abba bele.

A megszavazott javaslatokat egyelőre nem teszik közzé, mert amiként az elnökség kijelentette: a szinódus nem tévesztendő össze az egyetemes zsinattal. A szinódus a pápa tanácsadó szerve. Javaslati nem határozatok. A pápa akkor veszi igénybe azokat, amikor jónak látja. Tehát a pápának és nem a világnak szólnak.

Igazságosság a világban

Ez volt a szinódus második témája. A bíborosok és püspökök összegezték, hogy egyházmegyékben és országokban milyen társadalmi igazságtalanságok fordulnak elő. Sora kerültek a kapitalizmus hibái, a gazdasági és kulturális kolonizáltság sokféle formája, a kommunizmus embertelenségei. Az ukrán főpásztorok, Slipyj bíborossal az élen, súlyosan bíralták a Vatikán keleti politikájának mulasztásait. Kifogásolták, hogy a kommunista kormányokkal tárgyaló vatikáni kül-

döttek nem emelik fel szavukat a Szovjetunióban folyó egyházüldözés, főleg az ukrán görögkatolikusok elnyomása ellen. Slipyj hiányolta, hogy a «katolikus és kommunista» Lengyelországban élő mintegy félmillió ukrán katolikusnak eddig még segédpüspököt sem adtak és képviselőjük sincs a szinóduson. Hermaniuk kanadai ukrán érsek azt mondta a szinódus után a televízióban, hogy a keleti katolikusok szenvedéseinek elhallgatása akár a szinóduson akár az Egyházban súlyos mulasztás. Sőt, képmutatás, ha az igazságtalanságok más formáival foglalkoznak, az üldözöttekről pedig, akik szintén az igazságtalanság és embertelenség áldozatai, hallgatnak.

A szenvedők ügyét képviselő katolikusok és jóakarató emberek választ várnak, vajon Casaroli érsek legújabb lengyelországi tárgyalásai során szóvá tette-e a Lengyelországban élő és eddig elhanyagolt mintegy félmillió ukrán katolikus ellen elkövetett igazságtalanságokat.

Meg kell említenünk még a magyar püspöki kar elnökének, Ijjas Józsefnek felszólalásait. A magyar püspökök speciális helyzetére igen jellemző Ijjas érsek felszólalásának bevezetője. Így hangzik: «A Magyar Püspöki Kar, melynek nevében beszélek, miután áttanulmányozta az «igazságosság a világban» című témát, arra a meggyőződésre jutott, hogy mint egyik részegyház képviselője kevésbé akar foglalkozni a saját országában uralkodó helyzettel, hanem ehelyett követi az «Octogesima adveniens» (VI. Pál apostoli körlevele, Szerk.) apostoli körlevél buzdítását, hogy a problémákat az evangélium fényénél kell mérlegelni.»

Ijjas érsek tehát nem tett eleget a szinódus kívánságának, mely szerint a főpásztoroknak a saját területükön tapasztalt problémákról kellett beszámolniuk. A magyar püspöki kar elnökének tehát a Magyarországon előforduló igazságtalanságokról és embertelenségekről kellett volna tájékoztatni a szinódust. Erről azonban nyilván a kormányzat tilalma miatt hallgatott. Így adta tudtára a világ püspökeinek, hogy Magyarországon a katolikus egyház nem teljesítheti szabadon hivatását. Ez is egyik eredménye a szinódusnak. De kérdés: szóvá teszik-e ezt a tarthatatlan állapotot az illetékesek a Budapesttel folyó tárgyalásokon?

FABIAN KAROLY

† GERTRUD VON LE FORT

November 1-én a bajorországi Obersdorfban 95 éves korában elhunyt Gertrud von Le Fort, a francia hugenotta családból származó világhírű német író, akinek édesapja porosz katonatiszt volt. Gertrud Le Fort teológiai, filozófiai és történelmi tanulmányokat végzett a berlini, marburgi és heidelbergi egyetemeken. Első könyve, Himnuszok az Egyházhoz, 1924-ben jelent meg, rövidesen utána 1927-ben Rómában a katolikus hitre tért. A hitleri üldözés idején, mint nem kívánatos személy, Oberstdorfban húzza meg magát. Irásaiiban, amelyek a modern ember elidegenedését, egzisztenciális szorongását tükrözik, mélységes sóvárgás csendül meg Isten után. Így pl. a magyar nyelvre is lefordított Veronika kendője (1928) és a Gettóból jött pápa (1950) c. regényeiben. Irói munkásságát több irodalmi díjjal jutalmazták és a müncheni egyetem díszdoktorává avatta.

Advent Rómában

Krisztus urunk születésének ünnepét szerte a világon mindenütt az adventi időszak előzi meg.

Ezekben az ígéretes hetekben a vallásos áhitat a szokottnál is mélyebben járja át Róma buzgó lakosainak lelkét. A templomok zsufolásig megtelnek az adventi prédikációra szomjazó hívekkel.

De mivel az olasz lélek a teátrális hatásokat még a szentbeszédekben sem tudja nélkülözni, kialakította a vita-prédikáció drámai formáját, «Predicazione a Dialogo» néven.

Plakátok hirdetik, hogy hol és mikor tartanak ilyen vita-szentbeszédeket. Erre az alkalomra a templomi szószékkel szemben egy másik — rendszerint kissé alacsonyabb — szószéket állítanak fel az Egyház támadója, az «Advocatus Diaboli» számára.

A kitűzött időben zsúfolt pad- és széksorok előtt megjelenik a két vitázó fél: az Egyház képviselője a magasabb szószéken, ellenfele pedig az alacsonyabbikon.

Kezdetét veszi a prédikáció. Eleinte nyugodt hangnemben, de azután gyorsan fokozódó szenvedélyességgel. A vitázó felek tűzbe jönnek, elragadja őket a vita heve, hangjuk mind drámaibbá válik és nemcsak elmondják, hanem igazi olasz színészi tudással és temperamentummal meg is játsszák szerepüket. Gúnyosan tesznek fel egymásnak fogós kérdéseket, nagyokat nevelnek, ha az ellenfelet sikerül zavarba hozniok és utolérhetetlenül kifejező arcjátékkal, széles gesztusaikkal magukkal ragadják a legközömbösebb hallgatót is.

És a közönség? Az velük él, velük szorong vagy diadalmaskodik egy-egy sarokbaszorító kérdés vagy találó válasz hallatára. A sikerült éleceken (mert ezek is tartozékai a prédikációnak) nagyokat nevet, ha az ellenfelet szellemes válaszokat. Színház ez, de Isten dicsőségére, hiszen a Madonna előtt imádkozó szegény olasz komédiás is, mivel semmije sem volt, a legszebb bukfenccel fejezte ki hódolatát a Madonnának...

Miről szól egy ilyen «Predicazione a Dialogo»? Nem elvont teológiai témákról ám, hanem az ünnepi tartalom túl a mindennapi élet problémáiról: a lányok cigarettázásáról és a férfiak iszákosságáról, sok szellemes rögtönzéssel. A vita során többször már-már úgy látszik, hogy az «Advocatus Diaboli» kerekedik felül, de a végén, megsemmisítő érveivel, mindig az Egyház védője győzedelmeskedik.

Nekünk szokatlan a prédikációnak ez a formája, de az elvitathatatlan, hogy a maga izzó drámaiságával nagyban hozzájárul a vallásos érzés fokozásához.

***

Prédikációról szólva, meg kell emlékeznünk annak a másik, szintén jellegzetesen római formájáról: a gyermekek prédikációjáról is.

Karácsony másnapja Rómában a gyermekek ünnepe. Ezen a napon az Aracaeli templomban szószéket állítanak fel a prédikáló gyermekek számára.

Reggeltől estig egyfolytában minden római jú- és leánygyermeknek, 8-tól 14 éves korig

joga van a szószékre lépni és elmondani a maga kis prédikációját.

A gyermekek, főleg a szegényebb néposztály gyermekei, élnek is jogukkal. Már reggel ott sorakoznak a szószék körül és alig várják, hogy sorra kerüljenek. Bátran lépnek a szószékre, csengő hangon mondják vagy inkább szavalják el magukfogalmazta kis beszédüket, hatásos arcjátékkal és mozdulatokkal, velük született színészi tehetséggel.

Ha valamelyikük belesül mondókájába, se-baj, már helyére is lép a következő gyermek és eljátsza a maga szerepét, teljes átérzéssel és drámai erővel. Nem ok nélkül használok itt a «szerep» szót, mert nem egy neves olasz színész és színésznő kezdte el pályáját az Aracaeli gyermekszószékén.

A lányok többnyire bátrabbak és biztosabb fellépésűek, mint a fiúk. Minden porcikájukkal beleélik magukat drámai jelenetükbe, hangjuk hol suttogó, hol váratlanul felsattanó, közben sírnak vagy nevetnek, ahogyan mondókájuk kívánja, s a végén úgy hajolnak meg, mint a drámai hős a színpadon a nagy jelenet után.

Sok hallgatója van ennek a kedves tradíciónak, különösen a Rómát látogató idegen turisták gyűlnek ilyenkor nagy számban össze az Aracaeli régi falai között és meg is tapsolják a sikerültebb gyermekprédikációkat. A kis Jézus pedig bizonyára szeretettel tekint le születésének buzgó kis hirdetőire.

***

Rómában egészen a legújabb időkig ismeretlen volt a karácsonyfa és a karácsonyi ajándékozás. Helyette Vízkeresztet ünnepelte és ünnepli ma is Róma népe, zajos vidámsággal.

Három Királyok ünnepének görög «Epiphania» nevét az olaszok «Befaná»-ra népi-ésítették s ez a neve a január 5-én este tartott néniünnepélynek. A «Notte della Befana»-nak is.

Színhelye a Piazza Navona gyönyörű tere. Már napokkal az ünnep előtt színes árusító sátrak sora tölti meg a teret, cukorkákat, egyéb édességeket, bazárárúkat, játékszereket, cserépcengőket, trombitákat és egyéb vásári holmit raknak ki az árusok, nem feledkezve meg a legkülönbözőbb italneműekről, léggömbökről, pukkanó, csattogó, fütyülő és egyéb zajtelítő alkalmatosságokról sem.

A Befana estéjén benépesül a Piazza Navona. Tündéri villanyfényben izzik az egész tér, hullámszik a vidám tömeg és megkezdődik a hagyományos zenebona.

Fiatalemberek összefogódzva járnak a tömegben, egyik kezükben cserépcengőket rázva, másikkban papírtrombitát tartva, melybe teljes erővel belelújnak, ha egy-egy csinosabb leány és kísérője mellett elhaladnak, nem mulasztva el a cserépcengő fülükbe-rázását sem, lehetőleg közvetlen közelből... Ezen természetesen nem szabad megsértődni, sőt lovagi hódolatnyilvánításnak kell tekinteni, amit illik meg is köszönni. A lányok tehát megköszönik a «szerenád»-ot, a fiúk pedig udvariasan szalutálnak és nagyokat rikkantva mennek tovább, új áldozataikhoz, akik egyébként a világegyetem mindenának le erről a tradicionális szórakozásról.

Közben fogy a mandulás torrone, pukkananak a libapezsgős üvegek, színes rakéták röppennek a magasba, harsog a gramafon, tele torokkal kínálják áruikat a bazárosok és durrognak a játékpisztolyok. Itt nyilatkozik meg a zajos vidámságot szerető olasz lélek a maga teljességében.

Reggelre pedig az olasz családok kényeinek leereszkedik a jó Befana és ajándékokat hoz a gyermekeknek.

Jóval éjjel utánig tart a vidám népiünnepély. Azután fokozatosan kialszunk a fények, szétozlik a közönség s Domitianus császárral egykori stadiuma csendben álmodik tovább a nagy múlt örökre elenyészett dicsőségéről.

Dr. BÍRÓ BÉLA

† P. Németh Béla SJ

Ismét fájdalmas veszteség érte a külföldi magyar lelkipásztorkodást: alig 64 éves korában eltávozott közülünk P. Németh Béla SJ, klagenfurti magyar lelkész. Mohácsos született, középiskoláit mint a Pius-kollégium növendéke a pécsi jezsuita gimnáziumban végezte, ahol P. Varga László volt a magisztere. Érettségi után lett szerzetes. Teológiát Innsbruckban végzett, itt is szentelték pappá 1936. júli. 26-án. Szegeden 10 évig morálist tanított, többször volt előljáró is.

1949. őszén az ő számára is elkezdődött a hontalanság súlyos korszaka. Néhány évig a felsőolaszországi Chieriben és a belgiumi Eegenhovenben működött, majd 1954. szeptemberétől haláláig Ausztriában: négy évig Innsbruckban, azután Klagenfurtban. A befogadó országnak és közösségnek hasznos tagja volt: mint morális-tanár, a köteléki perek bíróját, majd 1967-68-tól mint a rendház gazdasági ügyeinek intézője, mindenki megbecsülését vívta ki pontosságával, alaposágával. De a magyarság ügyéhez is mindig hűséges maradt, nemcsak lelkében, imáiban (breviáriumban ott találták a «hallgatás egyházáért» való imát), hanem lelkipásztori tevékenységében is. Már Innsbruckban istápolta az 56-os menekülttáborok magyarjait. Klagenfurtban pedig hivatalból viselte gondját a városban és környékén, 60 különböző helységben lakó kb. 400 magyarnak.

Ez rengeteg gondjába-bajjába, nem egyszer csalódásába és keserűségébe került. Menekült-életét igyekezett egyengetni, állást szerzett nekik, kusza családi viszonyokat bogyogatót, segélyeket osztott, terjesztette a külföldi magyar sajtót, látogatta a börtönöket, a betegeket, halálesetekről értesítette a hozzátartozókat. A családlátogatást nagyon igényelték és örömmel fogadták hívei. Halála előtt két héttel még kint járt autóval a környéken, olyan helyen, ahol egy meredek kapaszkodón gyalog kellett fölmennie. Sokan leveleztek vele hűséges hálával még évek múlva, a világ túlsó végéről is, nem egy köszönetet kapott hazulról megkönyebbült hozzátartozóktól.

A sok munka és gond korán felőrölte egészségét: két éve agyvérzés érte, idén nyáron könnyebb formában újból. Erősen készült a halálra, éppen oly mintaszerű alaposággal, mint ahogy minden dolgát végezte. Szívnaposokkal került ismét kórházba, s egy hét múlva ott is halt meg, aug. 28-án. Szept. 1-én püspöke temette hívei szépszámú részvételével.

Szent Erzsébet is emigráns volt

Szent Erzsébet ünnepén, november 19-én este, Mindszenty József bíboros papi segédlettel ünnepélyes szentmisét mondott a bécsi kapucinusok templomában. A Bécsben élő magyarok teljesen megtöltötték a templomot és nagy áhítattal kapcsolódtak be imáikkal és szép egyházi énekekkel a szentmise liturgiájába. Az evangélium után Mindszenty primás a következő szentbeszédben állította Szent Erzsébet alakját, életét és ma is korszerű erőnyeit a hívek elé:

Csodálatos az Isten az Ő szentjeiben. Nem kell messze mennünk, itt van a mi kedves Szent Erzsébetünk. Ő csodálatos az Isten kezében. Királyi eredetű, származású volt, de nem éldelgett ezen. Ő sokkal jobban örült annak, hogy Krisztus titokzatos testének, az Egyháznak a tagja és azok a szegények, akiket magához ölelt, azok is Krisztus testének a tagjai. Persze itt látta a férjét, itt látta a gyermekeit, itt látta a távoli hazának a lakóit és ez volt az ő öröme. Csodálatos volt ő abban is, hogy szülei, az apa és az anya nem voltak egészen mint a szülők.

A szülőknek a hibája kiverődik mindig a gyermekeknek az arcán és a lelkiéletén. Az ő apja király volt, uralkodó volt, de nem volt a legszerencsésebb uralkodó. Az anyának, mint nőnek, a szeretet a birodalma, de az anya a hatalomra vágyott, azt kereste és ez lett a végzete, halála is. Szent Erzsébetben semmi sincs az ő hibáikból. Illetőleg ő átformálta az atyának a gyenge uralkodását a szeretetnek az erős uralkodására önmagában, családjában, Wartburg várában és a szegényekben is ezt a nagy szeretet. Szerette a férjét, de Krisztusban szerette. Krisztusnak a szándékai szerint vette körül a férjét, emelt a lelkén és csak szeretettel próbált uralkodni fölötté, nem másképp. Amikor férje, a XIII. századnak a gyakorlata szerint, elindult a Szentföldre, mint keresztes vitéz, már három gyermek volt a családban. Szent Erzsébet nem tartotta vissza.

Ha egy lélekben jelentkezik a hivatás nagy kegyelme, se feleség, se szülő nem állhat útjába. Elengedte. Amikor jött a halálhíre a férjének, gyászruhát öltött, meggyászolta mélyen és attól kezdve még inkább a gyermekei, még inkább a szegényeké lett.

A szegényeket nagyon szerette, Krisztust látta mindegyikben. Amikor a nagy éhség megjelent Wartburg vára körül — az a vidék egy szegény tartomány volt — akkor ő megnyitotta az összes magtárakat és táplálta a szegényeket. Ez kellette fel az ellenszenvet vele szemben. Anyósa azt mondta rá: «olyan pazarló, mint az apja volt!» És kemény sógora, Raspe Henrik, kikérgette gyermekeivel együtt Wartburg várából. Lent a völgyben, egy kis város korcsmájának az istállójában húzta meg magát, három kicsi árvájával. Éppen Karácsony este volt. Gyermekei sírtak, Szent Erzsébet meg vigasztalta őket és elmélkedett. Hogy mi volt elmélkedésének tárgya, látszik abból, hogy amikor megszólalt az éjfél misére a harang és elindult a város templomába, akkor a sekrestyébe ment és arra kérte a szerzetes atyákat, hogy az ő szándékára mutassák be a szentmisét és talán lehetne Te Deumot is énekelni a szentmise kez-

detén, hogy Erzsébet és a gyerekek méltónak találtattak arra, hogy a kis Jézus sorsát megosszák Karácsony estéjén. Szent Erzsébet nem kereste a könnyedséget az életben. A mi világunkban ma nagyon keressük azt. Ő kiválasztotta a legkeményebb gyóntatót, szigorban akart élni és élt is úgy. Csodálatos az ő élete abban is, hogy 13 éves korában már hites feleség volt, 19 éves korában már özvegy, három árvájával és fiatalon, 24 évvel itt hagyta a földi zárandokságot és négy esztendő múlva a szentség koronája volt a feje fölött. Magyar földön is számosan voltak, akiknek ugyanakkor kezdődött a szentté avatása, még máig sem jutottak el odáig, a magyar mostoha viszonyok miatt, ő azonban négy esztendő múltán már a világ szentjei között volt. Nemesak ez történt, hanem ő nyugatnak az országait az ő családjából, azoknak a családjaiból, megajándékozta egy-egy szenttel: Portugáliát, Spanyolországot, Franciaországot, ömagában Németországot, ahol őt úgy köszöntötték: «Liebe heilige Elisabeth».

Testvéreim, ne folytassuk tovább, elég ez annak igazolására, hogy az Isten csodálatos az Ő szentjeiben és különlegesen csodálatos Szent Erzsébetnek az életében.

Ez a Szent Erzsébet négy éves korában már emigráns volt, ahogy mi is mind emigránsok vagyunk. Tanulhatunk tőle ebben a minőségben is. Mert ő ebben is csodálatos volt! Megjelent Wartburgban, ő lett ott a hercegi kastélynak a csillaga, nevelte leendő férjét, felemelte a családból a gyermekeket és igyekezett szeretettel viszonzni az anyának és a sógorának a keménységét, mostohaságát. Ő szemmel, kézzel, szívvel és élettel fogta meg ezt a Nyugatot és megszentelte ezt a Nyugatot.

Mi is jöttünk, tegyük fel magunkban a kérdést: sülyedtünk-e ettől a Nyugattól, amióta hazánkat elhagytuk, vagy emeltünk valamit magunkon ezen a Nyugaton. Ez a mi zárandok életünknek a legfontosabb kérdése: emeltünk, szenteltünk, vagy magunk is romlottunk Nyugatnak a jólétében?! Ez legyen ma este a lelkiismeretvizsgálat tárgya minden magyar lélekben. És hogyha mi gyengének érezzük magunkat, mint ahogy azok is vagyunk, hát itt van a szentnek a példája és rendelkezésünkre áll a szentnek a közbenjárása a mi imádságunkra, hogy ez a földi életszakasz legyen Istennek dicsőség, legyen Szent Erzsébetnek közvetítés és legyen lelkünknek üdvössége, Amen!

A mise végén a bíboros még a következőkre figyelmeztette az osztrák főváros magyar-ságát:

Nagyon örülök, hogy ilyen szépszámmal eljöttetek a szentmisére. Nagyon jó nekünk együtt lenni, hontalan magyaroknak. Minden vasárnap és ünnepnap van itt Bécs városában több magyar papnak a szentmiséjén magyar szentbeszéd. Keressétek ezeket az alkalmakat, még áldozatok árán is! Szentmisét minden templomban találtok, de a szentbeszéd is rendkívül fontos. Szent Pál szerint, a hit hallomásból van. Minden vasárnap és ünnepen keressétek a magyar szentbeszédet!

Isten áldjon meg benneteket!

SZENT IMRE ÜNNEPSÉG

Lausanne-ban és Genfben

A Szent István millenáris ünnepségek keretében a Lausanne-i magyar misszió hívei novemberben Szent Imre tiszteletére rendeztek ünnepélyt, előbb Lausanne-ban és utána Genfben. Mindkét helyen Mgr. Dr. Adám György, szentszéki megbízott mutatta be a koncelebrációs szentmisét a misszió ügyes és buzgó ministránsainak a segédletével. Az ünnepi beszédet is Mgr. Adám tartotta.

A szentmise után az ünneplő magyarság a lausannei Notre Dame plébánia kultúrtermében gyűlt össze, ahol számos másvallású magyar testvérük is megjelent. Itt Dettre László elnök köszöntötte a főlelkészt az egyházközösség nevében. A fiatalok köszöntését Csikós Levente és Pollák Margitka tolmácsolták egy Szent Imréről írt és szépen elszavalott verssel. Mgr. Adám válaszában elismerte az egyházközösségi munka eredményeit s arra buzdította a jelenlévőket, hogy imádsággal, erkölcsi, de anyagi támogatással is segítsék elő a nehéz körülmények között végzett magyar lelki-gondozást.

Másnap november 7-én Genfben volt hasonló keretek között a Szent Imre ünnepség. Itt Mgr. Adám Györgyöt Gey-Bert Róbert köszöntötte. Mindkét ünnepség után családias összejövetelen hosszú órákig maradtak együtt testvéries hangulatban honfitársaink.

VELED BESZÉLGETEK

Már nagyon régen ismerlek. Anélkül, hogy sejtetted volna, mindig veled voltam. Mindenhová elkísértelek. Nemesak melletted álltam, hanem benned húzódtam meg láthatatlanul.

Lehet, hogy most sem figyelsz fel. Lehet, hogy értelmetlenül gondolsz Rám, mert nem tudod, ki beszél hozzád. Hogyan is tudnád, amikor sem kellő hited, sem kellő szereteted nincsen. Sőt talán semmiben sem bízol már, mert oly sokáig jártad eredménytelenül az élet útjait.

Most eljöttem hozzád, hogy beszéljek veled, segítek neked! Nem jöttem másért, mint a te nagyobb békédért, a szeretet teljesebb kialakításáért.

— Milyen jósaos vagy hozzám, Istenem. Nem fordulok el Tőled... Ellenkezőleg, egészen hiszek Neked, mindenfajta üzenetedre felfigyelek. — Mindig Téged kerestelek... Nem álltam ellent, de nem is értettelek igazán. Felnőttén is gyermek maradtam gondolkodásomban...

Most már meg akarlak tartani. Veled akarok élni. Ujjongani akarok és ezt az ujjongó, boldog és derűs lelkiületet kívánom megőrizni örökké. Csak ez illik hozzám és semmiképp sem a szomorúság, levertség, bizalmatlanság, félelem.

— Erőd és biztonságod oka csak Én lehetek. Mert Én vagyok az ujjongás, az erő, a boldogság, a biztonság, a siker, a győzelem.

Igy imádkozhatom, elmélkedhetem Rendesí M.: Veled beszélgetek c. kis könyve nyomán, amely most jelent meg. Kapható a Kat. Magyar Misszió-ban:

München 80. Trogerstr. 48/I. Ára 2.— DM.

Karácsonyi ajándékként is adhatjuk szeretteinknek, haza is küldhetjük.

«Mao, Szex, és Szupermarkt»

E három szót nehéz lenne, de talán fölösleges is szép nyelvünkre lefordítani. Így ismeri mindenki és a köztudatban is úgy szerepel, mint kortünet. Ezt ugyan elmondhatjuk a három szó mindegyikéről külön-külön is, de együttesen mint egy szupernóva felvillanó fénye világít rá a mai ember lelki világára.

Az ötletet a fenti címhez különben egy könyvecskétől kaptam, mely egy honfitársunk tollából született (Rudolf Schermann: Zwischen Mao Mao, Sex und Supermarkt, Bécs, Fahrman-Verlag 1971.). Ezért is az idézőjel. — De miért e fantasztikus cím? Úgyes lélektani fogás talán a szerzőtől, hogy a könyv megvételére és főleg elolvasására is izgassa az olvasni oly lomha kortársakat? Mivel e könyv emberit lét értelmét tárgyalja, egészen biztosan van is valami köze a címben szereplő három szónak a témához: lehetséges, hogy az emberi élet értelme, illetve értelmetlensége fölötti kétségbeesés három megnyilvánulását akarja velük illusztrálni; vagy esetleg három kísérletet, ahogy az ember pótlékol keres helyébe; avagy talán három módot, ahogy az ember meg akarja bosszulni magát Istenen, mert a világot (s benne sok mindent) olyan rosszul rendezte be.

A tapasztalat mindenesetre e feltevések mellett szól, nem is beszélve a lélektani megfigyelésekről! Viktor Frankl, osztrák szakember abban látja a korunkra jellemző sok lelki elváltozás, eltévelyedés és betegség okát, hogy az emberek elvesztették szemük elől (vagy nem találják) az élet helyes értelmét. Szerinte az emberben lévő három alapvető ösztön, a boldogságot, hatalmat és az élet értelmét kereső vágy, egy rendezett együttest alkot, melynek élén a mindennek okát és értelmét kereső

ösztön áll. Ez keresi, kutatja az élet végső értelmét, a többi ennek van alávetve. Ha viszont ez az ösztön nem képes feladatát megoldani, azaz kielégülés nélkül marad, felbomlik a rend, s a többi ösztön elburjánzik, mint egy rákos daganat. Ha nincs megfelelő életcél, hiányzik a vágyak és ösztönök helyes elrendeződése, adagolása. Az élethez szükséges javak józan beszerzése helyét elfoglalja a szupermarkt. (Erre nagyszerű példa az évenként kétszeri végkiürítés: óriási tolongás, az emberek egymás kezéből kapkodják ki az árut, de nem mert szükségük van rá, hanem meri — olesó.)

Olthatatlan érzéki kielégüléssel próbálja magában pótolni az igaz öröm és szeretet hiányát. A társadalmi és közösségi élet minden problémájára Mao bibliájában keres és remél megoldást.

Az emberi élet kifejlődésének, kibontakozásának elengedhetetlenül szükséges feltétele, hogy legyen egy vezérlő fényugarunk, legalább halvány fogalmunk az élet értelméről és céljáról. De ki az, aki e kérdésre választ adhat? A már elhalványult, elkopott katekizmustudásunk, — akármennyire is szép és jó volt annak idején, — a mai válságos időkben már nem elegendő. De ki tud jobbat nyújtani? Korunk írói és költői büszkén nevezik magukat a nemzet lelkiismeretének, de ha az élet értelme után faggatják őket, egyszerre bizonytalanú és óvatossá válnak. «Miért engem kérdezzek? Kérdezzék meg Goethét!» — mondta némrég az egyik. E válasz jellemző, de nem kielégítő, mert maga Goethe sem tud szívet és értelmet megnyugtató választ adni.

Az élet értelme problémájának megoldására csak az képes, aki fölötté áll a világnak, mert

teremtője és célkitűzése az egész teremtésnek s benne az embernek is. Ő a kinyilatkoztatásban már följárlotta a megoldást és sokan el is fogadják, magukévá tették ezt. Ezek Krisztus-követőknek, keresztényeknek mondják magukat. De Krisztus szavait konzervdobozban őrzik (eltéve a szűkös időkre), vagy mélyhűtve, ahol azután elveszíti minden vitamintartalmát. Maga karácsony ünneplése erre a legszebb példa. A középkor teológiájának központi problémája volt a kérdés: «Miért lett Isten emberré?» De igazában e kérdés megoldása elé van állítva minden emberi élet! Mert értelmet csak az által kaphat, ha kapcsolatba kerül az emberré lett Istennel, s ha ennek szavai, meg tanítása az utat, az igazságot, és az életet jelenti számára.

Karácsony ünnepe tulajdonképpen konfrontáció minden keresztény ember számára. Konfrontáció két kérdéssel: miért lett Isten emberré, — és: érdemes volt-e Istennek eljönni értem? Aki az őszinte szembenézés és válaszadás elől a lázas bevásárlásokba menekül, — aki a velünk-az-Isten boldogító tudatát ajándékok adása és fogadása által igyekszik ügyel-bajjal helyettesíteni és ünnepi dinomdánomban elfelejteni, az legalább olyan rossz üzletet köt (ha nem rosszabbat) és becsapja önmagát, akárcsak az, aki emberi élete sok megoldatlan problémájára Maotól, szextől és szupermarkttól remél megoldást és üdvösséget.

Karácsony tanítása elől kitérni, üres tartalmatlan hagyományyá degradálni amnyi, mint az evangéliumot konzerves dobozba, vagy mélyhűtőbe zárva őrizgetni; Isten életet adó tűznek szánta, mely a kérdező és választ váró emberi szívekbe plántálva életet, békét és biztonságot ajándékoz.

MEGYESI ANDRÁS

Istennek nevét hiába ne vegyed...

A berni magyar követség ez év novemberben Zürichben ünnepi magyar filmhetet rendezett a Luxor filmszínházban. A műsoron hét újabb magyar film szerepelt. A forgatókönyvekben rejlő művészi színvonalat a gyenge technikai kivitelezés, a kezdetleges fényképezési technika erősen a háttérbe szorította. Ki kell azonban emelni a filmek politikai jelentőségét, ezt különösen az Egy nyár a hegyen című filmen keresztül lehet legjobban szemléltetni.

A Badaacsony oldalában egy elhagyott internálótábor eladó, annak egy részét fiatal festők és egy orvos veszik meg, ott töltik nyári szabadságukat. Az orvos, régi kommunista párttag, ki azonban a sztalinista módszerektől eltérően gondolkozott, évekig a tábor lakója volt, s emlékei akaratlanul is elemi erővel törnek fel. Találkozik a tábor volt parancsnokával, egy volt AVÓ-s ezredessel, ki a foglyokkal, így az orvossal is kegyetlenül bánt, kínozta, gyötörte őket. A volt parancsnok most a «munkásmozgalomban szerzett tapasztalatait a gazdasági életben hasznosítja», így szállodaigazgató lett. Múltját igyekszik menteni, tetteit igazolni, indokolni és főleg a felnövekedett lánya előtt titkolni. Az orvost hallgatásra inti és ha beszélne a lánya előtt

apja szégyenteljes múltjáról, bosszúval és az AVÓ-s uralom visszatérésének lehetőségével fenyegeti meg. A lány azonban kideríti az igazságot és elhagyja családját. A fiatal tehetséges festő a szerelem, a művészet és a pénztelenség között örlődik, megoldást nem talál.

A filmben Isten neve csupán két durva káromkodás keretében szerepel, a születésnap ünnepén szándékosan mellőzve van az Isten éltessen szokásos forma, megelégedésnek a rövid egészségre formájú köszöntési móddal.

A filmből kiderül, hogy Magyarországon semmi nem változott azon kívül, hogy ezt meg szabad mondani, nincs kiút a fiatalok számára, a terror burkolt formában tovább is fennáll, a gazdasági élet zsákutcában van és mindenki egy halom megoldhatatlan kérdés hegye előtt áll, kiutat nem talál. A filmeket megnéző magyarban kivétel nélkül ez a meggyőződés szűrődött le, s különösen azok, kik maguk is szenvedő részesei voltak az internálótáborok és börtönök borzalmainak, iszonyattal gondoltak vissza a terror-uralom élményeire. A filmek sok tekintetben akaratlanul is a hazacsalogatás ellenhatását váltották ki a nézőkben.

E. L.

AZ ELSŐ DIÁKSÍR KASTLBAN

Nov. 18-án állt meg a szíve egy kedves 10-es diákunknak, Karlik Gyulának, az Erlangen-i klinikán. Régi és alattomos májbjaj oltotta ki fiatal életét: 16 éves volt, egyetlen gyermek...

Eddig a magyar iskolának csak egy jelképes sírja volt a falu temetőjében; most van egy «igazi». Ez a sír köti össze ezután az iskolát a temetővel, a legkomolyabb életiskolával.

Érdekes visszapillantani eddigi halottainkra, akik mind idegenben pihennek: Palásti Péter, 1962 nyári vakációja alatt egy gyári szerencsétlenség áldozata. Csátaljay József 1963-ban mint a Luftwaffe fiatal pilótája, repülőgéppel zuhant le. Bujnovszky Istvánt Svájcban halálos autóbaleset érte. Hefty András fürdésnél szívészélhüdedést kapott. Molnár László amerikai diákunk szintén tragikus halál áldozata lett. Dancs Lajos érettségizett diákunk a nyáron szerencsétlenség következtében halt meg... És most Karlik Gyusit itt temettük el november 23-án a Kastl-i temetőben. Szülők, tanárok, diákok nem felejtik el ezt a temetést...

Advent – ma

Közeledik a karácsony. Mennyi gond, mennyi munkatöbblet, mennyi kiadás! Mire az ember csak kitalálja, kinek mit vegyen... mire megveszi az ajándékokat... Hát még a háziasszony, akinek a karácsonyi ünnepek több bevásárlást, több sütést-főzést, több mosogatást jelentenek... Ha vendégségbe megyünk, mit vigyünk a háziaknak? Ha hozzánk jönnek vendégek, mivel várjuk őket?... Aztán jön két nap ünnep, és mire vége, még járattabban folytatjuk tovább a munkát.

Milyen más volt a karácsony régen! Már maga az advent is, a hajnali misével, az adventi koszorú gyertyáinak a meggyújtása vasárnaponként, az ünnep-várás... És a karácsony maga, — azok a gyermekkori karácsonyok, amikor úgy tűnt, lehajolt hozzánk az ég és egy icipicit megkóstolhattuk a mennyország örömeit! Hogy tudtunk örülni a karácsonyi ajándékoknak, még hetek múlva is boldogan játszottunk velük. A mai gyerekek meg csak unottan nézegetik, vagy legfeljebb pár óra hosszat, pár napig tudnak örülni. Még jó, ha le nem fitymálják, amit kaptak: a szomszéd gyerekek sokkal szebbet, értékesebbet kaptak, mint mi!

Mi az oka, hogy a mai ember nem tud örülni?

Az egyik ok talán az, hogy nem tud várni. A gyermek nem tudja megvárni, amíg megkapja az ajándékot, ő azonnal akarja azt, amire éppen kedve támad — és a szülő megveszi neki. Ha megvette, oda is adja — hadd örüljön a gyerek. És a gyerek nem örül, mert hiányzik a várakozás, a készüllet ideje. A régi karácsonyokon örült, mert beteljesedett, amire az egész adventben várt, itt van az, amire készült. «Eliött a nap, mit várva-vártunk...» — A serdülő fiatal sem tud várni. Ugyan ki fogja megvárni az esküvő napját... Amikor a nászutas fiatalok először tapasztalták az egymáshoz-tartozás boldogságát, akkor «övék volt a világ». Ma? Talán a «mészehetekben» tapasztalják meg először, hogy alkalmazkodni kell egymáshoz, — eddig csupa «méz» volt a szerelem, most itt vannak a hétköznapok és velük együtt a nehézségek. — A felnőttek

sem tudnak várni. Televízió, zeneszekrény, autó, utazás... minden egyszerre kell, és amikor megvan, milyen hamar megszokottá válik, már nem tudunk örülni neki, mert hiányzott a készüllet ideje, amikor vártuk volna, hogy együtt legyen rá a pénz és talán lemondunk volna egyről-másról, hogy megvehessük.

A másik ok talán az, hogy ebben a mai rohanó világban, a gépek, a rádió, a televízió állandó lármájában, a reklámok és mozik, a vitatkozások és a szórakozások, a futballmecscesek és jéghokimérkőzések forgatagában, ugyan ki ér rá egy kis csendre, egy kis magabizálásra? Pedig karácsonyt ünnepelni csak csendben lehet. «Csendes éj, szentséges éj...» A csend több, mint a külső zaj hiánya: annak a csendnek, amire oly nagy szükségünk volna, belülről kell fakadnia. Bennünk kell csendnek lennie ahhoz, hogy meghalljuk a karácsonyi szótatot: «Nagy örömet hirdetek nektek...»

A harmadik ok, úgy tűnik, az, hogy nem tudunk elfogadni. Nem szeretünk senkinek se hálával tartozni, — ha megajándékoztak, rögtön azon törjük a fejünket, hogyan viszozzuk. Nem tudjuk értékelni, hogy valaki örömet akart nekünk szerezni, és még kevésbé tudjuk kimutatni az örömiünket, a hálánkat.

Uram, a legnagyobb bajunk az, hogy ebben a tülekedő, élvezni akaró, lármás, nyugtalan világban egészen elfelejtettünk imádkozni. Nincs is időnk rá. Vagy ha idő akadna, akkor nincs hozzá hangulatunk. Nincs türelmünk, nincs kedvünk, — vagy még őszintebben: nincs elég hitünk. Taníts meg minket, Uram, az idej adventben csendben várni a Te kegyelmedre, taníts meg kinyitni a lelkünket és befogadni a Te szavadat, taníts meg belülről élni és észrevenni és követni a Te indításaidat. Akkor, Uram, talán megtapasztaljuk majd a karácsony örömeit, — akkor meglátjuk majd mi is a karácsonyi csillagot, mint a napkeleti bölcsek, és «megörülünk igen nagy örömmel, amely nem múlik el karácsony után sem, mert örömiünk forrása Te magad leszel, üdvözítő Istenünk!

HUBA JUDIT

LAUSANNE - GENF

A genfi magyar közösség az 1956-os magyar szabadságharc 15-ik évfordulóját október 23-án tartotta a Maison Internationale des Étudiants kultúrtermében, melyet a genfi magyarok teljesen megtöltöttek.

Az ünnepséget az egyházi közösségek vezetői rendezték. Az ünnepi programot ökumenikus istentisztelet vezette be. Padányi-Gulyás Béla ünnepi beszéde után, melyben méltatta a nap jelentőségét, Horváth Katalin ismert fiatal zongorista Schumann Opus 28/9-ből adott elő nagy sikerrel.

Az ünnepségen résztvevők később meglített, testvéri közösségi hangulatban töltötték el az estét.

Lausanne-ban október 24-én, vasárnap, koncelebrációs szentmise keretében történt megemlékezés a szabadságharc évfordulójáról. A szép számmal összejött magyaroknak az ünnepi beszédet Deli Imre tartotta.

Szerpapi Szolgálat

címen jelent meg a második magyar nyelvű tájékoztató a diakonátusról. Ezt is Dettre László állította össze és adta ki. A füzet tájékoztat a szerpapsággal összefüggő kérdésekről. Kapható a szerző címen: Ch - 1095 Lutry, 11, rue de Tailleped.

PRAKTIKUS AJÁNDÉK!
FÉNYKÉPEZŐ. ÉS MOZIGÉP
SZÍNHÁZI- ÉS SPORTLÁTCSÓ
VILLANÓLÁMPA, ÓRÓKVAKU
FÉNYMÉRŐ, ÁLLVÁNY STB.
KEDVEZMÉNYES ÁRON!

Nt. Kardos István

ref. vallásánár beiktatása
a németországi magyar gimnáziumban

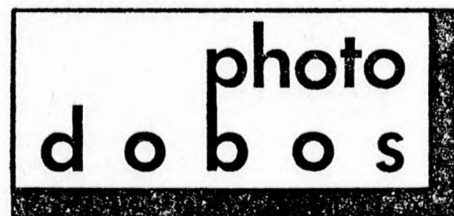
Ünnepélyes keretek között iktatta be a bajor református egyház esperese, dr. Joachim Staedtke professzor Kastl über Ambergben a németországi magyar gimnázium új református vallásánárát, Nt. Kardos G. J. Istvánt. Az istentisztelet keretében történt beiktatáson résztvett dr. Harangozó Ferenc igazgató vezetésével az egész tanári kar, a környékbéli német és magyar protestáns egyházi vezetők küldöttsége, a helybeli római katolikus egyház plébánosa. A templom első két padsorában tiszteletes Kardos kérésére az első két osztály gyermekei ültek, köztük a beiktatandó vallásánár ikrei, valamint a Painesvilleben lakó Huba Ferenc mérnök és neje 10 éves kisfia, Ferike.

Istentisztelet után az iskola nagyebédlőjében díszebéd volt a vendégek, valamint a tanulók részvételével. Az ebédelt a felsősztályos diákok a vezetőség tudta nélkül szövegfeldíztették. Ebéd után egy nagy népi táncbemutató is volt s mind a magyar, mind a német vendégek meghatva szóltak az egész napról.

Nt. Kardos István az észak-nyugat-országi Belfastban fejezte be teológiai tanulmányait s 1971 nyaráig ott volt lelképásztor az egyik presbiteriánus gyülekezetben. Amikor meghívták vallásánárnak a kastli magyar gimnáziumba, örömmel fogadta el a meghívást s feleségével és négy fiával szeptember elején átköltöztek észak-nyugat-országból. Rövid vallásánári működése alatt mind a tanári kar, mind a diákok nagy örömmel tapasztalták lelki frissességét, a diákokhoz közelálló lelkületét s nagyszerű tanítási módszerét. Az iskolában levő protestáns diákokból prishitériumot szervezett, kik nagy felelősséggel végzik munkájukat. A vasárnapi istentiszteleteken például az öszvesztési és újszövetségi bibliaolvasást a prishitérium beosztása szerint a tanulók végzik.

A Nürnberg közelében lévő magyar gimnázium, hol 360 diák magyar nyelven tanul minden tárgyat (még a német nyelvet is magyarul tanítják); Dr. Harangozó Ferenc vezetésével az egész tanári kar feladata magaslátán áll s megérdemli, hogy az öszmagyar-ság segítő szeretettel nyúljon az intézet felé.

DR. HARANGI LÁSZLÓ
Cleveland, Ohio

Tul. Dr. Dobos Gyula
8 München 2 Rindermarkt 16
Tel. 0811/ 240 852

Események és közlemények

A BÉCSI SZENT ISTVÁN EGYLET JUBILEUMA

Nov. 19-én ünnepelte a bécsi Szt. István Egylet fennállásának 50-ik évfordulóját. Az Egylet tagjai és a bécsi magyar kolónia tagjai előzőleg igen nagy számban vettek részt a kapucinusok templomában tartott szentmisén, melyet Mindszenty József bíboros-prímás celebrált Szent Erzsébet tiszteletére.

Az Egylet 50 éves történelmét és jelentős munkásságát Dr. Kerekes István elnök ismertette. Az Egylet az első világháború végén alakult és egyik legfontosabb feladatának azt tekintette, hogy a nagy összeomlásban segítse a Bécsben és Ausztriában élő magyarokat. Amint a beszámolóból látni lehetett, különösen fontos volt az Egylet szociális és karitatív munkája az 1956-os szabadságharc után. Az elmúlt 50 év alatt igen jelentős anyagi támogatást adtak a rászoruló magyaroknak, emigráns intézményeknek, mint pl. az innsbrucki Mindszenty Otthonnak és a Burg Kastl-i gimnáziumnak.

Dr. Demel Iván felszólalásában az Egylet tagjait és az ausztriai magyarságot arra kérte, hogy továbbra is tegyenek meg mindent az Egylet áldásos működésének biztosítására.

A tagoknak és az Egylet támogatóinak özv. herceg Batthányi Lászlóné mondott köszönetet, és üdvözölte a jelenlévők nagy tetszésnyilvánítása mellett Mindszenty bíboros-prímást, aki elismerését fejezte ki a vezetőségnek és a tagoknak eredményes munkásságukért.

BREGENZ.

Vorarlberg magyarsága idén az 1956-os szabadságharc 15 éves évfordulóját, úgy mint régen minden magyar ünnepélyt, Bregenzben és Feldkirchben ünnepelte meg.

Vasárnap október 24-én Bregenzben a magyar kápolnában Mons. Sienich Jenő mondotta az ünnepi szentmisét s egy a hazáért mondott ima keretében méltatta hőseinket.

Feldkirchben szombaton okt. 23-án, este Valentini Géza plébános tartotta a szentmisét. — Mindkét helyen a szentmise után a magyar honfitársak egy kedves társas összejövetelen mutatták meg összetartozandóságukat az 56-os fiatal hősekkel.

MAGYAR NOBEL-DÍJAS

Az idei fizikai Nobel-díjjal a magyar származású Dénes Gábort, a Londoni Technológiai Főiskola tanárát tüntették ki, az ún. holografikus eljárás kidolgozásáért, amely a lézersugár segítségével lehetségessé teszi a fénykép-felvételek útján történő tökéletes fizikai vizsgálatok elvégzését.

RÓMA

Az októberi forradalom 15. évfordulóján a római magyar kolónia megemlékezett a szabadságharc hőseiről. Okt. 24-én d.e. 11 órakor ünnepi szentmisén vettek részt a Szent István Zarándokház kápolnájában. A szentbeszédet Békés Gellért egyetemi tanár mondotta. Utána a könyvtárteremben volt ünnepség és fogadás. Az ünnepi beszédet Dr. G. Dall'Ongharo újságíró mondotta.

LUGANO.

A Ticinói Magyar Egyesület október 24-én tartotta meg a magyar mise után az októberi magyar szabadságharc tizenöt éves évfordulójáról való megemlékezését a Massagno-i emlékkeresztnél. Majd két Svájcban élő magyar költő: a luganói Saáry Éva és Major-Zala Lajos Fribourgból olvastak fel verseikből.

A BÉCSI NEMZETKÖZI CARITAS ÁTSZERVEZÉSE

Nagy veszteség érte a magyarságot Paulai Károly atya halálával, aki kezdetől fogva vezette a Caritas Internationalis bécsi osztályát, amely 1970 jan. 1-től mint Kath. Hilfswerk-Büro folytatta működését.

A tárgyalásokon, ahol a változást elhatározták, még Paulai Atya is résztvett. Azt javasolta az illetékes Püspöki Konferenciának, hogy a római Msgr. Carlo Bayer prelátus által vezetett Kath. Hilfswerk, a bécsi Kath. Hilfswerk és a Msgr. Leopold Ungar prelátus által irányított Europäischer Hilfsfonds Österreich 1972 jan. 1-től kezdve egyesüljenek Msgr. Carlo Bayer vezetése alatt. Ezt a javaslatot a Püspökkari Konferenciák szeptember végén jóváhagyták. Bayer prelátus helyettese P. Polgár Vilmos lesz. Az «Ungarnhilfe» mint a «Hilfswerk» alosztálya működik tovább, magyar szakelődő vezetésével. Erre az állásra Valentini Gézát jelölték, aki jelenleg Voralberghen működik és temploma restaurálása miatt csak 1972 februárjában tudja átvenni hivatalát.

STOCKHOLM

A Szent István ünnepély a szép számú résztvevővel méltó nyitányt jelentett az új munkáévben. A gyermekek versekkel, táncokkal, dalokkal szerepeltek. Az ünnepi beszédet Zimmermann József olvasta fel, a nagycserkészek táncoltak. Különösen maradandó élményt jelentett az operaház szólamvezető oboistájának, Bántai Tivadarnak gyönyörű játéka, Rózman Ákos kíséretével.

VAALS (HOLLANDIA)

A hollandiai magyar gyermekek részére magyar hétvégi iskolát tart fenn a Misszió. A tanítás szept. 26-án kezdődött Heerlenheideben a Gravenstraat 9. alatt Rácz M. nővér vezetésével.

WETTINGEN.

Az Aargaui Magyar Egyesület tagjai okt. 29-én, pénteken este Wettingenben emlékeztek meg az 1956-os magyar szabadságharc tizenöt éves évfordulójáról. Az ünnepi beszédet

Farkas László mérnök, a Svájci Magyar Egyesületek Szövetségének elnöke tartotta, majd utána a Fribourgban élő Major-Zala Lajos költő verseiből adott elő.

KARLSRUHE.

Október 31-én közel 300 magyar jött össze Karlsruhe-Durlachban, hogy az 1956-os forradalom emlékét felidézze és a továbbiakra erőt merítsen. Mint ahogyan 15 év előtt is a fiatalok mutatta meg, hogy számítani lehet rá, úgy most is az ifjúság, a kastli táncsoport volt az ünnepség kovásza.

Az ünnepség szentmisével kezdődött. Dr. Iván László szentbeszédét Reményik Sándor: «Ahogy lehet» költeményére építette, kiemelve, hogy Mindenszentek vigiliáján a névtelen hősöket, szenteket ünnepeljük. Mohi, Nándorfehérvár, Mohács, Világos, Budapest minden kiontott csepp vére mint jó mag esett a szebb, jobb magyar jövő termőföldjébe.

A plébánia dísztermében a durlachi plébános németnyelvű üdvözlőszavai után Babich László ünnepi beszédében meghatódott hangon emlékezett 1956 októberére, hálát adva Istennek, hogy az effjásznak e tiszta forradalmát megélhette. A továbbiakban a kastli táncsoport mutatta be táncait. Azoknak, kik már ismerik magyar iskoláknak immár hagyományos táncsoportját, mindig örömet jelent, hogy az utánpótlás itt van és olyan lelkesedéssel veszik ki részüket mint az 'öregek'. Azok, akik most látták őket először, nem győztek csodálkozni úgy a művészi kivitelben, mint abban a természetes, mintegy játékos könnyedségben előadott műsorban. Nem is fukarkodott senki a tapssal. A táncszámok között szavalatok emelték még az ünnepség színvonalát. Különleges figyelmet érdemelt az a Kaliforniában élő szülők fia, ki Jobbágy Károly: «A rádió mellett ülök» c. versét szavalt. Ő olvasta fel mise alatt a szentleckét is. Az ő magabiztos, de szerény; határozott, de csendes modorával, tiszta szép kiejtésével magán viselte az öntudatos magyar ifjúság jegyeit.

Befejező és köszönő szavaiban Móroc Iván atya azt fejezte ki, amit mindnyájan éreztünk a szép ünnepségen: «A jövő Magyarország sorsa ennek az ifjúságnak van a kezében, és biztos, hogy ott jó kezekben van.»

Az ünnepség után vacsorára remek gulyást lehetett kapni; zene és tánc mellett sokan éjjelig együtt maradtak.

'S. T.

MOST JELENT MEG

Hunya Dániel: Az isteni Főpap nyomában, 198 o. (Az elmékedési pontok III., befejező kötet). Kapható 3 intencióért; és Thomas Merton: Élet és életszentség, 100. old. — 2 példány 3 intenció. — Kaphatók a Szolgálat kiadójánál, Ft. Marosi László, A-9800 Spittal/Drau, Kapellengasse 15.

A MAGYAR ISKOLABIZOTTSÁG

szépkivitelű, négy nyelvű, négy színű, duplahajtású maradék karácsonyi lapjai (borítékkal) a kastli magyar gimnázium javára leszállított áron kaphatók:

baranyai szöttes-függöny, képpel (60 Pf. helyett) 50 Pf.

matyó hímzés gyertyával (55 Pf. helyett) 50 Pf.

25 db-tól 20 % kedvezmény, portóköltéssel.

Megrendelhetők: Ungarischer Schulverein-nél, München 80, Trogerstr. 48 és a helyi magyar körzetlelkészeknél.

A Premontrei Kanonokrend 850 éves jubileumára

Az 1121. év karácsony éjszakáján, az észak-franciaországi Prémontré völgyében, *Norbert*, gennepi gróf néhány társával letette az evangéliumi fogadalmakat Szt. Ágoston regulájára azért, hogy egy új eszmét állíthassanak az Egyház szolgálatába; egybekapcsolni a bencések «monarchialis» fegyelmét a világi papság aktív életével. Új és forradalmi volt akkor ez az eszme, azért is kellett hozzá különleges pápai felhatalmazás, a szabadabb mozgást biztosító regula és a buzgó lelkipásztorkodást szimbolizáló fehér ruha. Az egykori premontréi lelkiírók szerint *Norbert* azért választotta a fehér ruhát, hogy fiait a feltámadás angyalaira emlékeztesse és mint azok tették, hirdessék ők is a Feltámadt Urat. Innen érthető, hogy Szt. Domonkos miért választja «prédikátor» fiai számára ugyancsak a fehér ruhát s hogy miért volt Szt. Ferencnek és Szt. Ignácnak *Norbert* úttörő munkája után már sokkal könnyebb rendtársaiknak nagyobb mozgási lehetőséget biztosítani a szerzetesi formákon belül.

Minden szerzetes rend olyan, mint a fejlődő terebélyes fa, amely virágba borul, gyümölcsöt hoz, előregedik és megújulásra szorul. Szent *Norbert* rendje a 12. században érte el virágzása tetőfokát, amikor Angliától a Szentföldre, Norvégiától Sziciliáig voltak premontréi prépostságok és apátságok. Noha elsősorban lelkipásztorkodó rend, ennek elle-

nére művészeik és tudósai (Anzelm v. *Harberg*, *Fülöp de Harvaingt*) és számos szentjük hirdette a rend életrevalóságát. A renaissance, a reformáció, a felvilágosodás és az azt követő szekularizáció ezt a 800 éves tölgyet is megtépázta, egyes erőteljes ágait (Angliában, Észak-Európában) egészen letörte. A francia forradalom után friss új hajtások indultak meg az erőteljes törzsön, főleg Belgiumban, Hollandiában és az Új-világban. A rendnek jelenleg 26 apátsága van, 3.000 rendtaggal az öt földrészen. Misszionáriusai ott vannak Belga-Kongóban, Indiában és Braziliában. Tanító rendtagjai Észak-Amerikában, Írországból és Hollandiából. Lelkipásztorkodó fiai Ausztriában, Németországban, Franciaországban és Angliában.

Pannoniában a rend sorsa párhuzamos a nemzet sorsával. A 12. században még 45 prépostsága van (Nyulak szigete, Jászó, Csorna, Zsámbék, Túrje, stb.), melyekben szorgalmasan folyt a kódex-írás (Lányi kódex) és a hiteleshelyi munka. A török világ 150 évre véget vet a rendi életnek. A 18. század elején a cseh premontréiek telepítik be Jászót, Csornát, Túrjét, Jánoshidát, Nagyváradot és Lelkeszt. Ők hozzák a fehér ruha mellé a kék cingulust. II. József 16 évre megszakítja a rend életét, de 1802-ben a király a bencésekkel és a ciszterciekkel együtt visszaállítja a jászóvári és a csornai központot. Több plé-

bániát és a következő gimnáziumokat bízta rájuk: Kassa, Nagyvárad, Rozsnyó, Keszthely, Szombathely.

A trianoni tragédia három részre szakítja a jászói prépostságot, megszünteti három iskolájukat s a megszállt részekről csak a fehéren és kéken költője (*Mécs László*) hirdeti időközönkénti megjelenésével a régi kulturális múlt emlékét. Gödöllőn új otthont kap a jászóvári közösség. Ehhez járul hamarosan a budafoki gimnázium és a csornaiaknak a csornai gimnáziumuk 1947-ben.

1950, mint sok más rendnek, a magyar premontréi rendnek is új Mohácsa. Hét csornai rendtag utolsó prépostjuk *Simonffy Jenő* szándékai szerint újraélesztették a nyolcszázéves Szent Mihályról elnevezett csornai rendet Dél-Kaliforniában. Jelenleg 7 felszentelt rendtag, 8 klerikus teológus, 5 novicius és 43 kishemlékeztető készül kiépíteni azt a hídfőt, amely hivatva lesz talán egyszer betölteni azt a szerepet, amelyet a 18. századi cseh premontréiek vállaltak a török idők után.

A jászói premontréiek központja a szabadvilágban Wisconsinban van. Rendfőnökük *Veszelszky Albin*. Tagjai pedig ilyen jólismert nevek, mint *Gabriel Asztrik*, *Márton Hugó* és a boldogemlékű *Paulai Imre*.

KERESZTESY PARKER LÁSZLÓ
perjel

Októberi ünnepek

STUTTGART

A württembergi magyarok az «Október 23» magyar szabadságharc 15. évfordulóját Stuttgartban ünnepelték. Az ünnepség előtt hagyományos ökumenikus istentisztelet volt. A magyarok az idén, felekezetre való tekintet nélkül, az evangélikus «Hospital» templomban gyülekeztek. Az ünnepség méltó kezdete volt *Boresiky Imre* ev. lelkész, *Dr. Iván László* gimnáziumi hittanár közösen tartott istentisztelete. A liturgikus rész és a szentbeszéd a magyar szentek és hősök tisztelete jegyében folyt le.

Az ünnepi megemlékezés közvetlen az istentisztelet után a Hotel Herzog Christoph nagytermében volt. A műsor gerincét a kastli magyar gimnázium táncsoportja adta. A fiatalok mindig vonzó, de ők különösen azok voltak. A kicsik tánca magával ragadott mindenkit. A szakszerű tánc mellett minden gyermek arcán ott csillogott a jókedv, a pajkos kacérság, de minden lépésükön a fegyelem nyomát is lehetett látni. Háromnegyedórás programjukkal lekötötték nemcsak a magyarok figyelmét, hanem a meghívott német vendégeknek is olyan magyar lelkesedéssel tanúskodtak, amely méltó örököse az 56-os fiatalok önfeláldozásának. A fiataloknak és nevelőiknek a jelenlévők hatalmas tapssal hódoltak.

P. Szőke János stuttgarti m. lelkész beszédében a magyar élniakarásról szólt. Példa erre a halhatatlan vitalitásra nemcsak a magyar iskola, vagy az ifiúsági mozgalmak, hanem ide tartozik az otthoni magyarok kemény magartatása mellett az elcsatolt területek magyarjainak öntudatos, hazafias felfogása és visel-

kedése. Az öntudatos magyarság megélésére kérte a jelenlévőket.

A műsor kiegészítése volt a Stuttgarti Magyar Énekkar fellépése is. A karnagy, *Csepinszky Ottó* mérnök és minden szereplő dícséretet érdemel.

Az est fénypontjához tartozott *Dr. K. Wottge*, a Baden-Württembergi belügyminisztérium kiküldöttének üdvözlő beszéde. Elismerte a stuttgarti magyarok szép munkáját. A kórházban fekvő *Dr. Josef Leiprecht* rottenburgi r. k. püspök nevében megbízottja, *Eberhard Mühlbacher* szólott. Kifejtette, hogy már 1956-ban is a magyar fiatalság bebizonyította, hogy nem az operett világban él, hanem komoly áldozatot tud hozni. A württembergi magyarok is erre törekcsenek. A katolikus püspökség ebben a munkában nem hagyja őket egyedül.

Pár nappal az októberi ünnepség előtt a Gustav-Siegle Haus termében magyar népművészeti kiállítás volt. Erről az eseményről külön riportban kellene beszámolni. *Özv. Maczky Lászlóné* és még tíz más magyar lelkes munkáját mutatták be. Négyvázás német látogató elismerése mellett külön ki kell emelni egyik szemlélő megállapítását: «csodálatos és utánozhatatlan».

Nemcsak olyan kis bódészervi kiállítás volt ez, hanem 200 népvizetmértvni területen kiállított több mint 10.000 DM-re becsült tárgyak átfogó képet adtak a magyar népművészetről.

- e - s

ESSEN

A nagyszabású ünnepség az esseni székesegyházban kezdődött, ahol *Julius Angerhausen*

segédpüspök nyolc magyar lelkésszel együtt ünnepélyes szentmisét mutatott be. A liturgiát különösen széppé és épületessé tették az asszisztáló ministránsok. Összesen 100 fiú vonult fel fehér karingben a keresztúti folyosón a templomnak keresztül a főoltárig. A mise alatt a Szent Mihály egyházközség énekkara énekelt. A 80 tagú együttes a főoltár mögött helyezkedett el, míg a magyar ministránsok a főoltár körül álltak.

A kórus megtanult magyar egyházi énekeket is, mint az «Isten, hazánkért... Minden földek Istent dicsérik... Győzelemről énekeljen... Boldogasszony Anyánk...», és azokat a hatalmas orgona hangjaitól kísérvé lelkesen énekelte a mintegy 500 főnyi templomi közönség. Evangélium után a segédpüspök német nyelven köszöntötte az összegyűlt nagyszámú magyarságot és méltatta Szent István és az ezeréves magyar kereszténység érdemeit. Utána magyar nyelven *Varga László SJ.* mondott ünnepi beszédet, melyben szintén Szent István és a magyar kereszténység teljesítményeit idézte az egyetemes kereszténység szolgálatában. Külön hangsúlyozta, hogy a magyar katolicizmus mai elesettségében is tudja kötelességét s a legújabb időkben is tesz jó szolgálatot a világegyháznak, legkiemelkedőbbben Mindszenty bíboros-prímás vértanú áldozatával, melyet számos némaságra félt és ismeretlen hívó meg pap egészít ki a maga hősi áldozatával.

Az ünnepélyes szentmise után a Burggimnáziumban volt ünnepség, melynek keretében *Melzer Aladár*, *Révész László*, *Légrády László* tanulságos és lelkes beszédükben emlékeztek az 1956 októberi gyászra, de egyben mégis dicső napokra.

A Szent István Zarándokház

— «a magyar önértzet és becsület ügye»

Szent István születése és a magyar kereszténység ezeréves jubileumára elkészült Rómában a Szent István Zarándokház. Fáy Erzsébet nagy áldozatkészséggel felépítette az épület két szárnyát, sok más jótevő erkölcsi és anyagi támogatása biztatást adott, hogy a telek megvásárlására, az épület harmadik szárnyának megépítésére és a teljes ház felszerelésére szükséges összegeket is elő tudjuk teremteni. Így láttunk neki, nagy optimizmussal, hogy a Szent István által alapított zarándokházat, mely egykor a Szent Péter bazilika tövében, a mai sekrestye helyén állt és 1776-ban lebontásra került, születésének ezeréves évfordulójára újjáépítsük.

Mi a Zarándokház célja, rendeltetése?

1) A Zarándokház magyar támaszpont, befogadó és eligazító központ akar lenni minden magyar számára, aki Rómába jön. Segíteni akar a legkülönbözőbb helyzetekben: nyelvi nehézségekben, a pápai kihallgatások előkészítésében, az Örök Város vallási és kulturális értékeinek megtekintésében. A Zarándokház hivatása, hogy a magyarok római tartózkodását szellemi és lelki élménnyé tegye.

2) A Ház magyar kulturális központ akar lenni. Könyvtárában összegyűjti az emigráció szellemi alkotásait, kiadványait, hogy azokat az utókor számára megőrizze. A Ház levéltárában kapnak helyet az emigráció legfontosabb dokumentumai, hogy feledésbe ne menjen annak a sok alkotásnak emléke, melyet a magyar név becsületét külföldön öregbítette.

3) Tanulmányi háza lesz a speciális kiképzésre az emigrációból Rómába érkező fiatal papoknak és lelkipásztori központja az olaszországi magyar kolóniának és a 25 éve ki nem fogyó menekült táborknak.

4) A Zarándokház, végül, a magyar önértzet és becsület ügye is: Szent István korában az elsők között voltunk, akiknek zarándokházuk, nemzeti templomuk, otthonuk volt az Örök Városban. Ezer év után ide-

genbe kellett mennünk, ha keresztény tradíciónk szerint akartunk ünnepelni.

A Szent István jubileumának és a római zarándokház felépítésének időbeli egybeesése alkalmas arra, hogy elgondolkoztasson. Az utóbbi évtizedekben csak rombolták a szent-istváni keresztény alapokat, intézményeit csorbították, szellemét elnyomni, száműzni igyekeztek. Ha Szent István alakja, életműve, keresztény világnézete még eszménykép számunkra, jubileuma alkalmából mit tehetnénk mást, minthogy elveit felszítjuk, elmélyítjük saját életünkben és előmozdítjuk ezeknek megvalósulását is.

S ha Szent István az akkori körülményekhez mérten csodálatos messzelátással fontosnak tartotta, hogy népét Rómához, a kereszténység központjához kapcsolja és ennek érdekében zarándokházat létesített az Örök Városban, hogyan hagyhatná közömbösen az ő eszméihez ragaszkodó magyarságot alkotásainak felújítása? Túlzott optimizmus, hogy Szent István jubileumi évében kifejezzük azt a reménységet, hogy a külföldön élő több, mint egy millió magyar közül akad majd 15-20 %, aki megértéssel és áldozatkészséggel siet a Szent István Alapítvány segítségére, hogy a Zarándokházat terhelő több mint 150 ezer dolláros adósságot letörleszthesse?

Legyen segítségünkre, hogy ez a reménység valósággá lehessen! Szent István nevében jövőnk, az ő művére kérünk, nem kevesektől sokat, hanem sokaktól keveset, hoy így segítségbe forrva, minél többen mondhaszák a római Szent István Házat sajátjuknak!

A Szent István Alapítvány nevében köszönöm eddigi segítségét és kérem további támogatását!

A Szent István Alapítvány Elnöksége

Msr. Dr. MAGYARY GYULA

Protonotárius-kanonok

pápai prelátus, e. h.

AZ ADOMÁNYOK BEFIZETHETŐK:

Ausztriában: postai befizetőlapon, Scheckkonto Nr. 9.244 «Bankhaus Schelhammer u. Schattera, Wien» (Subkonto Nr. 14.400 Caritas Internationalis — Sankt Stephan Pilgerheim, Rom).

Németországban: postai befizetőlapon, Konto Nr. 2787 86 «St. Stephans-Verband E. V. in 6 Frankfurt 1».

Olaszországban: Banco di Roma, Agenzia Nr. 4, Konto N. 13021 «Casa Santo Stefano, Roma» vagy pedig postai befizetőlapon Nr. 1/27705 «Fondazione S. Setefano d'Ungheria, Roma».

Svájcban: postai befizetőlapon, Postscheckrechnung 17-7667 in Fribourg: «Szent István Alapítvány, Róma».

Más európai országokban: a magyar lelkészeknél.

Tengerentúli országokból: az adományokat csekken vagy Money Order útján közvetlenül a Zarándokház címére; vagy: Banco di Roma, Agenzia Nr. 4, Konto N. 13021 «Casa Santo Stefano, Roma» bankátutalással szíveskedjenek küldeni.

Néhány országban az adományok az adóból is levonhatók. Kérésére bizonylatot küldünk. — Lehet «Emlékszobát» is alapítani a család nevére, — in memoriam — egy megholt kedves rokon emlékére. — A máriatisztelők hozzájárulhatnak «Magyarok Nagyszonya» oltárunk felállításához.

Jótevőink nevét az Aranykönyvben vagy emléktáblán is megörökítjük.

A RÓMAI SZENT ISTVÁN ZARÁNDOKHÁZ

építési költségeire Európából adományok:

Dr. Exenberger T., Augsburg	DM	20
Szent Ferencről nevezett Kedvesnővérek, Erlendbad		50
Sasovics A., München		10
Engl. Institut, Günzburg		10
Lichtenthal cisztercita apátság		100
Ft. Dr. Angerer József, Heilpraxis, München		10
Marienheim, Münster		100
Marienschule, Saarbrücken		10
St. Marienschule, Kaufbeuren		100
Satter Annie, Fellbach		20
Török Ilona, Thierhaupten		10
Angolkisasszonyok Tartományfőnöksége, Würzburg		5
Orsolyita Kedvesnővérek, Haselünne		3
Iskolanővérek, Niedermünster		5
Spaar- und Darlehenskasse, Wörishofen		20
Angolkisasszonyok, Wallerstein		20
Esche Margot, Dortmund		10
Orsolyita Kedvesnővérek Szent József Intézete, Landshut		5
Miasszonyunkról nevezett Intézet, Cloppenburg		5
Lutz Simon, München		10
Komornicki Tamás, Osnabrück		10
Miasszonyunkról nevezett Iskolanővérek, Menchede		10
Horváth László, München		10
St. Vince Otthon, Cloppenburg		10
Angolkisasszonyok, Mainz		5
Dr. med. Mäldner Ottó, Rennerod		5
Szent Orsolya Intézet, Villingen		20
Tavaszi József, Ludwigsburg		50
Miasszonyunkról nevezett Iskolanővérek, Anerbach		200
Szent Ferencről nevezett Kedvesnővérek, Thuine		100
Kolostor, Pielenhofen		10
Seligenthal cisztercita apátság, Landshut		20
Szalézi Kedvesnővérek, Oberroning		10
Szent Ferenc Iskola, Olpe		3
Pfizzner Rudolf, Dipl. Psychiater, M. Sztíz Anyáról nevezett Nevelőintézet, Bad Kissingen		5
Lenhart András, Trieberg		35
Dr. Andreas C. v. Marothy, Berlin		20
Szent Orsolya Zárda, Werl		10
Neumann István, Langengeisling		100
Daam Lőrinc építész, Mainz		20
Szent Ferencről nevezett Kedvesnővérek, Gegenbach		50
Czupy József, Neubiberg		20
Waldburgis Iskola, Menden		10
Lóránt Gábor, Marl		15
Grimmeis E., Irschenhausen		10
Mednyánszky László, Bensheim		20
Schmidt János, Rüthen		30
Farkas István, Haar		30
Müller Terézia, Köln		50
Iskolanővérek, Amorbach		10
Kedvesnővérek, Lorchhausen		10
Nobilis György, Ludwigsburg		30
Katharina von Ostenburg, München		100
Miasszonyunk Zárda, Miltenberg		10
Klemm Charlotte, Rodenkirchen		20
Erdélyvári József, Möglingen		5
Ferences Nővérek, Freilassing		3
Angolkisasszonyok Zárdája, Landau		10
A. v. Radnóczy, München		25

Ortmann Erzsébet, Singen	DM	20
Porazil Mária, München		10
Szent Orsolya Zárdája, Neuheim-Hüsten		5
Gisela v. Barthalis, Mannheim		10
Sepess Emma, Wernberg		10
Neuburgi Apátság, Ziegelhausen		350
Orsolyita Kedvesnővérek, Trier		5
Irgalmas Nővérek, Freiburg		20
Szent Orsolya Kongr., Bad Neuenahr		5
Dr. Simon L., Bochun		50
Miasszonyunkról nevezett Kedvesnővérek, Oedt		10
Böddecker Ferenc, Essen		20
Wunder Miklós, Ingoldstadt		13
Lakos, München		10
Orsolyiták Mária-iskolája, Offenbach		10
Gallauner Károly, Düren		50
Hodusz Erzsébet, München		20
Orsolyiták, Krefeld		5
Maria Ward Iskola, Limbach		50
Ft. Ott György pléb., Sachsenheim		30
Rost Eduardine, Ursberg		10
Dr. Haufrogel, Rottenburg		30
Magyar Kat. Lelkészsg, München		100
Jézus Szíve Iskola, Berlin		20
Ferences Kedvesnővérek, Dillingen		50
Marienheim, Osnabrück		5
Kabdebó János, Dillingen		20
Gróf Csáky Sándor és Ilona, München		20
Betzner, Garchino		200
Szent Orsolya Iskola		5
Bótai Péter, München	Lira	3.636
Blanda István, München	Lira	3.605
Tömösváry Agoston, Hamburg	Lira	2.000
Msr. Dr. Opolio Rossi, pápai nuncius, Wien	Lira	25.000
Dr. Lauterer Cassián mereraui cisz- tercita apát	Lira	50.000
Eszterházy Mária Helene	Lira	100.000
Bucher Sándor, Wien	ö.Sch	200
Molnár Julia, Graz		50
Kossuth Kinga, Wien		100
Streithoff József, Wien		20
Kuranstalt, Ferienheim, Hallein-Dürnb.		100
Magyar Kat. Egyházközség, Kufstein		200
Boda István, Bad Goisern		100
Holzinger Kálmán, bencés a., Admont		1000
Kancz Erzsébet, Schachendorf		50
Bilgeri Lotte, Franziska, Lingenau		500
Miléder János, Klagenfurt		100
Iskolanővérek, Amstetten		50
Schwestern vom Armen Kinde Jesus, W.		100
Cisztercita Apátság, Wilhering		1000
Keresztesnővérek, Bad Ischl		100
Dr. Simmerstätter Ferenc, püspöki vikárius, Salzburg		500
Dipl. Ing. Tuzson Tibor, Lochau		50
Zahornáczky Hedwig, Wien		20
Iskolanővérek, Freistadt		20
Dr. Schwarzer Walter, Innsbruck		100
Ft. Rudasi Heinrich, pléb., Wolfau		200
Szegedy Sándor, Eberau		100
Kedvesnővérek, Zemendorf		40
Merschaly Károly dr., Wien		30
Muckenhuber Ferenc, Wien		10
Bácskai Lajos, Wien		50
Goldenstein, Salzburg		50
Huber Terézia, Gleisdorf		20
Guts G., Wien		20
Schmidt E., Wien		20
Prof. Vér Erzsébet, Höchst (kötvény)		250
Öcs Emilie, Wien		10
Dr. Csatt Kálmán, Wien		100
Krassay Pál és Geraldine, Wien		100

Krumfuss Ágnes, Wien	ö.Sch	30
Dr. Buchner Hermann, Stolzalpe/Murau		10
Knopf Matild, Wulkaprodersdorf		50
Heidl Mária, Wien		50
Bánfai József, Ligist		60
Aykler Zsigmond, Wien		10
Irgalmas Nővérek, Salzburg-Mülln		300
Ft. Németh Ferenc pléb., Walbersdorf		25
Németh József László, Wien		30
Torma László, Wien		25
Dr. Csala Rudolf, Wien		25
Halász Mária Iréne, Wien		10
Lászlóffy Margit, Wien		20
Ft. Hirschl József pléb., Steinbrunn		50
Eucharisztikus Kedvesnővérek, Salzburg		100
Sterniczky Ferenc, Oberwart		20
Gamkl Erzsébet, Eisenstadt		20
Witámer Edith, Wien		20
Hradil Julia, Klosterneuburg		50
Okolicsányi Helene, Linz		50
Göhler Anna, Wien		20
Butyovszky Gyula, Wien		30
Hautz Terézia, Mutters		30
Rubesch Rudolf Maria, Wien		200
Paulus Ferenc, Wien		100
Náday Károly, Kufstein		50

TUDNIVALÓK A SZENT ISTVÁN JUBILEUMI KÖTVÉNY JEGYZÉSÉRŐL

A Szent István Jubileumi Bizottság a magyar Szentszéki Megbízottal és a római Szent István Alapítvánnyal egyetértésben Szent István király születése, a magyar kereszténység ezeréves fennállása méltó megörökítése és a római Szent István Ház építkezési költségeinek törlesztése céljából 1970 január 1-től 1975 december 31-ig 11.800 db. kamatmentes kötvényt bocsát ki: 10.000 db. 10 US dollár, 1000 db. 25 US dollár, 50 db. 500 US dollár és 300 db. 100 US dollár értékűt. A kötvények családtagokra és másokra is átruházhatók. Tulajdonosukat, ill. azt, aki a kötvényt felmutatja, feljogosítja, hogy valahányszor a római Szent István Házban megszáll, szállása és ellátása díjából 10% engedményben részesüljön. Az engedménnyel 15 éven át élhetnek, míg a kötvény névértéke ki nem merül. Amennyiben ezen idő alatt a kötvénynyújtotta engedményt fel nem használták, az engedmény adományként a Római Szent István Alapítvány tulajdonába megy át.

Kinél lehet kötvényt jegyezni?

- 1) Az illetékes magyar lelkésznél,
- 2) a lelkész megbízottjánál vagy
- 3) közvetlenül a római Szent István Ház vezetőségénél (00151 Roma, Via del Casaletto 481).

Aki kötvényt jegyez, a szelvényt olvashatóan kitölti és a lelkész, ill. megbízottja útján, vagy akár közvetlenül a római Szent István Ház címére továbbítja.

A Szent István Jubileumi Bizottság mindazokat, akik 50 US dollár értékben kötvényt, illetve kötvényeket jegyeznek, védnökévé, aki pedig 100 US dollár értékben jegyez, fővédnökévé nevezi ki. A kinevezést díszokmányon igazolja.

A Szent István Ház Vezetősége

Msr. Dr. Magyary Gyula

Protonotárius-kanonok, pápai prelátus

ENGESZTELŐ «CSALÁDI-SZENTÓRA» MOZGALOM

indult el az év elején a müncheni Kat. Nőszövetség kezdeményezésére az ezeréves magyar kereszténység és a Szent István jubileumi évek lelki megújulása jegyében...

Azóta egyének és közösségek, világiak és szerzetesnők csatlakoztak a mozgalomhoz Európa szinte minden országából. München után Zürich, majd Linz, Koppenhága és környéke csatlakozott nagyobb számban.

Havonta egy napon csak jót tenni!

„Kölnben az «egyházközségi tanács tagjai úgy döntöttek, javasoljuk, hogy a mozgalomban résztvevők vállaljanak egy napot, amelyen csak jót tesznek, ill. valami kimagaslóan jót cselekednek. Embertársainkhoz ezen a napon különösen kedvesek, jók, figyelmesek legyünk. Ha mindenki csak egy napot vállalna havonta, akkor az emberek egymásközi viszonyát javítani lehetne, különösen itt az emigrációban a széthúzó és egymás ellen támadó magyarokat talán egy ilyen felajánlott nappal közelebb lehetne hozni egymáshoz és az annyira szükséges békét és megértést hamarabb elérhetnénk, mint az imádkozással.»

Amikor örömmel üdvözljük a «jótét» gondolatát, hangsúlyozni szeretnénk, hogy a jócselekedet és ima-óra, kedvesség és imádság összetartozó, egymást kiegészítő feladatok!

«Nálam nélkül semmit sem tehettek!» — mondta Krisztus. Ezzel figyelmeztetett mindnyájunkat arra, hogy az emberszeretetet nem tudjuk Isten szeretete és Isten kegyelme nélkül gyakorolni! Az ima esdi le számunkra Isten kegyelmét, az imában találkozunk, beszélgetünk Istennel. Megismerjük a krisztusi szeretet vonásait, amelyet hivatottak vagyunk követni!

«Alakuljatok át gondolkodástok megújulásával...»

int Szent Pál. Vagyis először bensőleg, mentalitásban, gondolkodásban kell átalakulnunk ahhoz, hogy szóban és tettben is szeretetteljesek, jószágosak lehessünk. A «Családi szentóra» szövege ismételtlen átgondolva, átimádkozva új szemlélethez és így igazabb élethez segít.

Imádkozó engesztelésre szólított fel mindnyájunkat már 1946 karácsonyán Hercegprímás Urunk is: «Lángtenger kell az egész magyar földre imádságból, hitből és engesztelésből!» Ennek jegyében indultunk, így folytassuk, vonjunk be másokat is, hogy egvire többen legyünk engesztelő magyarok népünkért, hazánkért, Egyházunkért!

BÁRÁNY ILONA

RENDESI MÁRIA:

ÉLETERŐNK A SZERETET

c. könyve a zsinati szellem elmélyítéséhez és gyakorlati megvalósításához segít hozzá a tárgyilagos, áldozatrakész emberszeretet és a személyes Isten-szeretet bemutatásával. Megismertet a lelkiélet eszközeivel, önismeretre vezet, elmékedési anyagot ad.

Ára: 12.— DM. Kapható: Róm. Kat. Magyar Lelkészsgen,

D - 8 München 80, Trogerstrasse 48.

Emlékezzünk

1931 december 2-án, harminc évvel ezelőtt hunyt el Bálint Nagy István fül-, orr-, gége- szakorvos. Tanulmányai befejezése után a budapesti fül-, orr-, gégeklínika tanársegédként működött, majd a makói kórház főorvosa lett. 1931-ben Szegeden az egyetemen magántanári kinevezést kapott. Orvosi hivatásának áldozata lett, betegek kezelése közben fertőzést kapott és vérmérgezésben halt meg Makón 38 éves korában.

1821 december 9-én született Bethlenfalván (Udvarszék-ben) Balassy Ferenc plébános. 1845-ben szentelték pappá és több helyen működött, utoljára Makláron plébános és esperes. 1872-től a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja volt. — Kazinczy Gábor (Kazinczy Ferenc unokaöccse) biztatására kezdett történelmi tanulmányokkal foglalkozni. Főleg a vármegyék kialakulásával és régi nevével foglalkozott. Sok szolgálatot tett az egri érsekség történetének kutatásában is. 1896 október 4-én hunyt el Makláron.

1551 december 17-én fejezte be életét Fr. Martinuzzi György OSP bíboros. 1482-ben született, apja horvát köznemes volt, édesanyja velencei eredetű patricius család sarja. 1504 után belépett a pálos rend Buda melletti Szent Lőrinc kolostorába. Később a csensztochovai zárda főnöke, majd sajlóvádi perjel. — 1529-ben nevez-

ték ki váradi püspöknek. 1540-ben, Zápolyai János halála után, Erdély teljhatalmú kormányzója. Az erdélyi fejedelmek politikai mesterüknek tekintették Fráter Györgyöt, a török és német között ők is csak diplomáciai fogásokkal és ügyességgel tudták fenntartani Erdélyt másfél századon át. — 420 évvel ezelőtt alvinczi kastélyában gyilkolták meg Castaldo emberei.

1935 december 17-én halt meg hosszú szenvedés után Kaszap István. Nevét az egész országban ismerik, sírja ma is látogatott Székesfehérváron, mely a vasútvédéki, vagy Prohászka-templom külső falánál van. A háború alatt csak kicsit sérült meg, pedig a templom több találatot kapott. «A tisztaság nem a hosszú élet adja, és nem az évek száma méri.» (Bölcsesség könyve.)

1871 december 22-én, 100 évvel ezelőtt született Bakó Gábor entomológus. Természettudományi és földrajzi tanulmányokat végzett, és a Növényvédelmi Kutató Intézetben működött. Később az Intézet igazgatója is lett. Sok tanulmányt írt, és főleg a szőlő és kukorica rovarkártevőinek feltárási és kutatási tevékenységével.

December 24., 25. Karácsony. Szenteste, a hívó nép nevezte el így ezt a napot, mely egész különleges helyet foglal el a vigíliák sorában. Az egész nap: Ünnep szombatja.

Az örvendező várakozás napja. Természetesen a karácsonyi ajándékosztás általános szokása nagyban hozzájárult ahhoz, hogy az egész év legmelegebb, legbensőségesebb napjává lett. Minden családban megvan a maga külön liturgiája, amelyet adjunk át a következő nemzedéknek is.

Összegyűl a család a karácsonyfa és a betlehemi kis jászol körül. Énekelnek, imádkoznak egymásért, azokért is, akik véletlenül nincsenek jelen, és az elhunytakért, stb... Kegyelemteljes ünnepeket kívánnak és ajándékokat osztogatnak, amiket a «Kis Jézus hozott». És valóban, kitől mástól kaptuk volna azokat, ha nem a jó Istentől. — Böjti vacsora, pl. a finom mákosguba. Kár, hogy ezt a böjti napot is eltörölték, de azért szabad önként most is megtartani. Az ünnephez tartoznak a «betlehemes játékok is», többé-kevésbé, igaz, különböző formában, de úgyszólván az egész ország területén ismeretesek voltak, még Budapesten is. Csikországtól Somogyorszáig mindenütt ismerték, és hetekig készültek a gyermekek. — Ezekkel egyidőben megindulnak más csoportok is, ezek a «kántálók», «gegőzők», vagy «kolindálók».

Természetesen az ünnep egyik fénypontja az éjféle mise. Igen érdekes a Ditró-vidéki szokás, hogy az éjfélimise-ének azon szavainál, hogy «A madarak megszólaltak», a gyermekek cserépsíjakkal éktelen csiripelésbe kezdenek, s a pap csak ennek végeztével folytatja tovább a szertartást. Az ezerszínű karácsonyi mozaikból néhány kővecskéje.

SAÁRY ÉVA KÖLTÉSZETE

Saáry Éva, luganoi festőművész, aki a Münchenben élő Aczél Mária fémplasztikusművésznővel ez év májusában nagysikerű kiállítás rendezett Montreuxben — mondanivalóját nemcsak vizuális formában jeleníti meg, hanem auditív módon is megcsendíti verseiben s talán éppen ezért oly festőien kifejezők költeményei is, hiszen elsősorban a színek és vonalak művésze. Minden verse mindmegannyi kerek kép, csendélet, tarka színlátás, amelyek benső összefüggést mutatnak festményeivel és nemcsak formai virtuozitásukkal, hanem eszmei tartalommal is lenyűgöznek. Versei mély életbölcseletről tanuskodnak és valamiféle sajnó melankólia hatja át őket. Ha költőelődjei után kutatunk, úgy Kosztolányi versei mutatnak némi rokonságot Saáry Éva költészetével, azok is ilyen színesek, hangulatosak, mélabúsak. Költőnőnk tárgyilagosságát, mértéktartását csak néha töri át a szenvedély, a lázadás pátozása, mint pl. Abszurdum című költeményében. Versei a szentív női lélek finom rezdülései, amelyekből kettőt mutatunk be olvasóinknak. I. L.

ÜRHAJÓSOK

nem sírnak
és nem nevetnek
mert tudják
hogy a sírás és nevetés
hiábavaló

életük meleg puhaságát
csak a rend inas karjai őrizhetik

a fegyelem vashordójában ülnek várakozón

figyelik a hideg Golyó szeszélyeit
a láthatatlan örvényeket
az erők rejtett csapdáit

nem sírnak
és nem nevetnek
mert tudják
hogy a sírás és nevetés
nem használ semmit

kék és zöld árnyak csodálatába menekülnek
s látomásait továbbítják a földre
ahol a sokaság
a mindég szenzációra éhes tömeg
átítatja őket örömmel

még senki sem volt ilyen egyedül
mint ők

a szférákban
melyekből kihalt már
a «szférák zenéje»

nem sírnak
és nem nevetnek
de nem is csodálkoznak
semmin
semmin

nyomkodik a hideg gombokat
s számok keringenek az ereikben

Lugano, 1969

ABSZURDUM

most már
minden
az égre kiált

létiünk apró fanyalgásai
harsogó daccá tornyosodnak
eltoljuk az útból az Istent
s nekirugaszkodunk
a csalékony csillagokat villantó
Ürnek

.....
minden
arcot
és színt vált
minden
kifordul a sarkaiból
minden
feljövődik
és széjjelpukkad

PARIZS.

A párizsi Magyar Misszióban tartják kéthetenként gyűléseiket az ottani magyar cserkészek. Vezetőjük Toldalagi Pál, aki ez úton is kéri a franciaországi magyar ifjúságot, csatlakozzanak minél nagyobb számban a cserkészekhez. A kitűzött cél — a sportolási és szórakozási lehetőségek mellett — a magyarságismeret továbbadása a cserkészmunka keretében és természetesen az anyanyelv megőrzése és fejlesztése, hogy a kiváló magyar irodalmat is élvezni tudja ifjúságunk.

Felvételre jelentkezni lehet a Misszió címén:
Mission Catholique Hongroise
42, rue Albert Thomas
Paris - 10. — Tel. 976 46 21

HIRDETÉSEK

Az Életünk

elfogad hirdetéseket,
azok közlését kérjük

a Gazdasági Bizottságon keresztül
P. Szőke János címén beküldeni:

D. Stuttgart 1,

Werastr. 63.

Telefon: 43 37 86

*A nyomda a Gazdasági Bizottság
megkerülésével nem fogad el
hirdetést.*

A MUSICA HUNGARICA KARÁCSONYI MAGYAR KÖNYV ÉS HANGLEMEZ VÁLASZTÉKÁBÓL:

Evtizedek óta most jelent meg először:

- Harsányi Zs.: Magyar Rapszódia c.
Liszt F. regénye, 1200 o. díszk. DM 30.—
Harsányi: Ember küzdj (Madách é.) 24.—
Márai S.: Rómában történt valami 20.—
Wass A.: Elvész a nyom 20.—
Wass A.: Adjátok vissza a hegyeimet 22.—
Mécs László: Válogatott versei 22.—
Gárdonyi: Göre G. újabb kalandjai 6.—
Káma-Szutra: Az indiai szerelem
könyve 23.—
Somogyváry Gy.: A Rajna ködbevész 16.—
Somogyváry Gy.: A város meg a
sárkány 14.—
Zilahy: Valamit visz a víz 8.—
Ezerszínű Magyarország, 370 o.
sok képpel 12.—
Magyarország Történelmi Térképe
48 x 35, a vármegyék címeivel bek. 10.—
Zana Grey: Vadnyugaton (újdonság) 10.—
P. Howard-Rejtő: A boszorkánymester 7.—
Hat-féle Tarzan könyv raktáron à 7.—
Kodolányi: Julianus barát (7. kiad.) 13.—
- LPX 2513 30 cm:**
Karácsonyi dalok, a Budapesti
Madrigál Kórus előadásában DM 18.—
- A - 2735 30 cm:**
János Vitéz egyveleg 17.—
- A - 2737 30 cm:**
Pest-Buda énekelte, hangulatos
közismert dalok... 17.—
- LPX 17399 30 cm:**
Táncoljunk Tangót; Világhírű
tangók lemeze, mint Tango
Bolero, La Paloma, La Cumpar-
sita, Jalousie, Granada, stb. 17.—
- LPX 10103 30 cm:**
Kovács Apollónia éneklő a
legismertebb cigánydalokat... 17.—
- LPX 10110 30 cm:**
31 ismert nótá énekelve, mint
Akácok út, — Piros pünkösdi
napján, Lemondás, Ahogy én
szeretlek, Édesanyám, te jó
asszony, Szeretnék május éjsza-
káján, Ki volt az asszony, stb. 17.—
Kérje díjtalan katalógusainkat!
Sándor Katko
Musica Hungarica, 8 München 13,
Agnesstr. 45. — Tel. (0811) 180 911

Magyar különlegességek nagy választékban!

Rendelje meg idejében karácsonyi szükségletét!

Szereti a jó magyaros, izletes hentesárút?
keresse fel bizalommal üzletünket vagy
tegyen egy próbarendelést!

Hentesárúk

sütnivaló sertés kolbász	füstölt oldalas
debreceni kolbász	tepertő, házi zsír
májás és véres hurka	
disznósajt	Pick és Herz szalámi
paprikás szalonna	gyulai és csabai kolbász
császárszalonna	csabai csipős szalámi
(sütve vagy főzve)	turista szalámi
füstölt szalonna	vadász szalámi

Konzervek

Marha pörkölt	Székely gulyás
«Csikós», sertés tokány	Kolozsvári káposzta
«Bakonyi», sertés borda	Szegedi halászlé
Töltött paprika	Sólet füstölt hussal
Töltött káposzta	Tyúk pörkölt

**Egy karton (24 doboz) konzerv megrendelésénél
10 % engedményt adunk!**
1 karton megrendelése állhat többféle konzervből

Savanyúságok

háziilag savanyított paprika kímérve
saját készítményű és «Globus» készítményű:
szeletelt paprika, káposztával töltött paprika, vegyes
saláta, marinírozott paprika, cseresznye paprika
háziilag savanyított káposzta, töltött káposztának való

Újdonság!

eredeti magyar «Pritamin» és «Piros arany» ételízesítő
Lecsó 1 kg és ½ kg dobozban

Törött paprika, édesnemes és erős

Petrezselyem (fehér) gyökér

Mák és dió

frissen darálva is kapható!

Réteslap, kitűnő rétes készítéséhez

Akác méz és mézes mackó

½ kg üvegekben, a pasztik mackó méztartalma 33 dkg
**Egy karton (24 üveg) megrendelésénél
10 % engedményt adunk!**

Szaloncukor

rumos-diós csokiba mártott és síma kandirozott

Magyar borok

4 féle Tokaji, Szürkebarát, Kéknyelű, Hárslevelű, Móri
ezerjő, Csupaki, Egri bikavér, Soproni kékrankos,
Villányi, Verpeléti, Kiskőrösi, Szekszárdi, Rizling
Tokaji ajándék csomagolásban

Könyvek, hanglemezek

Magyarország autótérképe — 32-es «Piatnik» kártya

Bogrács, kovácsolt vas tartóval — asztalra való

Csikóbőrös kulacs, különböző nagyságban

Kérje árjegyzékünket!

Az egész ország területére szállítunk!

**Üzletünk nyitva: hétfőn 14–18.30
keddtől péntekig 8–12 és 14–18.30
szombaton egész nap nyitva 8–17**

Pánczél

3011 Bern, Bubenberplatz 11
Tel. 031 - 22 37 81

Tőkéstársat keresek

belsőrobbanású henger-nélküli motor sza-
badalmamhoz. Komoly érdeklődőnek rész-
letes ismertetést és rajzot küldök:

Péter Rózsa, 58 Nevers, France,
7, rue de la Revenderi.

HIVATALOS FORDÍTÁSOKAT

magyar-német és német-magyar nyel-
ven olcsón és gyorsan elkészíték, —
Ausztria és Svájc területére is!

Wilhelm Divy

Áll. vizsgázott törvényszéki hivatalos
fordító és tolmács.

799 Friedrichshafen, Linderstr. 50.

MAGYAR ÉPÍTÉSZMÉRNÖK

mindennemű tervezési munkát: lakó-
házi, ipari épületek, gazdasági iro-
dák tervezését, átépítését, az új épít-
kezés ellenőrzését vállalja. Építkezési
tanácsadással és a telekvásárlással
kapcsolatban is szívesen segít:

Bognár László, 7255 Rutesheim
Lessingstr. 22.

Ha nem tud németül és

AUTÓVEZETÉST TANUL,

segít Önnek a most megjelent «Autó-
vezetési vizsga íveken» = magyar
nyelven. Ezt minden német vizsgá-
tató szerv elfogadja. 112 színes áb-
rákkal telt oldalt tartalmaz és a
vizsga teljes elméleti anyagát.

Ára 22.— DM, ha kellő számú meg-
rendelő lesz. Kérem megrendelését
csak postai levélapon alábbi címre:
Kubinyi, 5 Köln 80.
Postfach 80-06-12.

EGYEDÜLÁLLÓ, 59 ÉVES

özvegyasszony keresi becsületes ma-
gányos férfi ismeretségét. Fényképes
levelekre válaszolok.

Leveleket «Egyedül» jelígre az
«Életünk» Gazdasági Bizottsága,
7 Stuttgart 1, Werastr. 63.

MÜNCHENBEN a Magyar Egyetemi
Hallgatók és Diplomások Pannonia
Klubja 1972 január 7-én a Regina
Hotel dísztermében (ezer személyes
helyiség)

MAGYAR BÁLT RENDEZ.

Közreműködik a Kastl-i gimnázium
népitanegyüttese és a tánczenekaron
kívül egy 7 tagú cigányzenekar.

Önt is szeretettel várja a Rendezőség.
Helyfoglalás dec. 15-től 17-19 óráig.
Telefon: (0811) 77 35 68

KÖLNBN ÉLŐ, 50 ÉVES

magyar férfi keres hozzáillő magyar
hölgyet házasság céljából. Rendes
állása és lakása van. Választ kér az
«Életünk» Gazdasági Bizottsága,
7 Stuttgart 1, Werastr. 63. címre.

HAZAI HENTESÁRU

1 kg papr. füstölt kolbász	DM 9.60
1 kg rizses véreshurka	6.—
1 kg rizses májashurka	6.—
1 kg vastag papr. szalonna	7.—
1 kg tokaszalonna	7.—
1 kg disznósajt	7.—

5 kg-tól portómentes szállítás. Csak
belföldre tudunk szállítani.
Taubel Mihály hentesmester
6710 Frankenthal/Pfalz
Peter-Rosegger-Str. 3.
Tel. (06233) 92 58

Rövid hírek

Jeruzsálemben megkezdte munkáját a VI. Pál pápa kezdeményezésére alapított ökumenikus intézet, amely magasabb teológiai tanulmányok folytatására nyújt lehetőséget. Az intézeti tanulmányok célja a teológiai dialógus kialakítása és a kereszténység ősforrásaihoz való visszatérés a kutatásokban. Az intézet fenntartásáról nem az egyházak, hanem privát intézmények és alapítványok gondoskodnak.

Gertrud von le Fort katolikus író- és költőnő röviddel 95. születésnapja után Oberstdorfban (Allgäu) elhunyt. Itt élte le élete utolsó éveit csendben és visszavonultságban.

A Vatikáni Posta november 25-én különbejegyzéssel emlékezik a kereszténység felvételének ezeréves évfordulójára, amelyet a magyarság ezekben az években ünnepel. A különbejegyzés két névértékből áll. Az egyik Szent István, a másik «Patrona Hungariae» képe látható.

A Máltai Segélyszerv Bad Godesbergben ünnepség keretében adta át 25-ezredik kiképzett segítő-tagjának a jelvényt és az oklevelet. A segítő 25 %-a 35-40 év közötti nő.

Varsóban új kiadású, gyermekeknek szóló katekizmus jelent meg. Az új kiadást jezsuita páter dolgozta át a II. Vatikáni Zsinat szellemének megfelelően.

Rómában megalakult a katolikus hírszolgálati irodák központja. A németországi KNA, a holland KNP, a svájci KIPA és az osztrák KATHPRESS részvételével. Az alapítási okmányt a hírszolgálati irodák egy-egy megbízottja írta alá. A központ neve CIC — Centrum Informationis Catholicum lett.

Spanyolországban ezentúl az egyetemek keretében működnek az állami és egyházi újságíró iskolák. Az integrációban a pamplónai katolikus egyetem jár élen, példáját hamarosan követi a többi egyetem is. A tanulmányi időt változatlanul 4 évben állapították meg.

Brixenben (Északolaszország) 10 európai országból 150 újságíró vett részt azon a találkozókon, amelyen az egyházi sajtó problémáiról folytattak megbeszéléseket. A cél a nemzetközi együttműködés összehangolása volt. A pápához intézett táviratukban azt kérték, hogy a nemrég boldoggá avatott P. Kolbet nyilvánítsa az újságírók patrónusává. P. Kolbe több kiadványával és sajtótermékeivel apostoli munkát végzett és magára vonta a nemzeti szocialisták haragját.

Silva chilei kardinális jókívánságait fejezte ki Pablo Nerudának, az irodalmi Nobel-díj elnyeréséhez. Neruda chilei költő tagja ugyan a kommunista pártnak, de 1969-ben a Santiago de Chilei katolikus egyetem díszdoktorává avatták.

XXIII. János pápa 1968-ban megkezdett boldoggá avatási perében befejeződtek az ún. információs kihallgatások. Az 1300 oldal terjedelmű aktákat a szentéavatási perekkel foglalkozó kongregációhoz irányították. Az

elmúlt 5 év folyamán egyedül a bergamói egyházmegyében 64 tanút hallgattak meg, közöttük a pápa fivéreit és a nemrég elhunyt Testa kardinálist is.

Berlinben modern ikonok kiállítására került sor. A 32 ikon a fiatal osztrák Wollenek művész alkotása, aki a klasszikus ikonok mondanivalóját a modern kor felfogásával kívánja összhangba hozni. A művész 1920-ban Salzburg mellett született.

Lercaro kardinális nemrég töltötte be 80. életévét. A pápa tavaly hozott rendelete értelmében a kardinális kollegiumnak így jelenleg 95 olyan tagja van, aki egy esetleges konklávéban, pápaválasztáson résztvehet és szavazati joggal bír.

Lengyelországban az idén 480 fiatalit szenteltek pappá. A szalézi rendben 14, a jezsuitáknál 12, a kapucinusoknál pedig 11 teológusújoncot szenteltek fel. A lengyel szemináriumokban az elmúlt évben 4299 teológus tanult, ebből 3133 az egyházmegyék egyetemén és főiskolán, 1098 pedig a rendi szemináriumokban.

Az UNDA, a katolikus rádióállomások nemzetközi szövetségének európai elnöke az osztrák egyházi adások vezetőjét, Karlbergert nevezték ki. Választása az UNDA római közgyűlésén szinte egyhangúlag történt. Munkásságáért már több ízben nemzetközi díjakat kapott.

A német kormány és sajtóközpont meghívására november elején 20 afrikai és ázsiai katolikus püspök látogatott el Németországba. Több intézményt és várost kerestek fel és a Harz hegységben húzódó zónazárt is megtekintették.

Rómában 89 éves korában elhunyt az indiai történelem egyik legkiválóbb ismerője, a jezsuita páter Schurhammer, aki élete legnagyobb részét élte le missziókban. Főmunkája Xavéri Szent Ferenc életművének bemutatása, továbbá India és Kelet-ázsia 16. századi története. Összegyűjtött munkái több hatalmas kötetet tesznek ki.

Németországban ökumenikus alapokon összeállított újszövetségi kiadás jelent meg a német nyelvterület számára, amelyet nemrég mutatnak be a sajtónak. Az Újszövetséget két éves munkával katolikus és evangélikus teológusokból álló csoport állította össze.

49 ÉVES, ERDÉLYI MAGYAR,

jóegészségű, jól fizetett vasszakmunkás, szép nagy sajtát új házzal, keres élettársat és édesanyját 2 tíz éves fiúgyermekének.

Ajtai János, 17, rue du Muguel,
Saint-Vaats La Haut, Valentiennes
(Nord) Franciaország

Az Életünkben megjelent írásokért minden tekintetben azok szerzői felelősek.

Lapzárta a hónap 15-én, hirdetésekért pedig csak a hónap 12-ig fogadunk el!

VECSEY JÓZSEF

nemrég megjelent könyve

Emlékezés

Mindszenty bíboros édesanyjára

közel 300 oldalon mutatja meg, hogyan forrott össze csodálatos egységbe a magyar primás életével egy finom és eszes falusi asszonynak, édesanyjának élete.

A kötet 32 képet is tartalmaz műnyomó papíron a bíboros és édesanyja életéből.

A könyv ára 19.— svájci frank. — 4.50 US dollár, — vagy annak megfelelő valuta.

Megrendelhető:

a Magyar Nyomóban

(Ungarische Buchdruckerei)

9000 St.Gallen Frongartenstr. 15. Schweiz.

Keresünk

valódi vagy átképzett

SZERSZÁMLAKATOSOKAT, SZERSZÁMKÉSZÍTŐKET

nagy karosszéria
szerszámok gyártásához.

Csak valóban kitanult szakemberek jelentkezzenek, legalább 50 %-os német nyelvtudással!

6 hét próbaidő, véglegesítés után lakásszerzésben is segítünk.

DR. MELEGHY K. G.

Werzeugbau und Presswerk
5070 BERGISCH GLADBACH

Életünk

Az európai magyar katolikusok lapja

Felelős szerkesztő és kiadó:

Dr. Vecsey József

Szerkesztőség és nyomda:

Ungarische Buchdruckerei,

9000 St.Gallen, Frongartenstr. 15.

(Schweiz)

Telefon: (071) 22 55 28

Előfizetés egy évre: 8.— svájci frank

Egyes szám ára: 0.70 svájci frank.

É l e t ü n k — Unser Leben

Monatschrift für die ungarischen

Katholiken in Europa

Redakteur und Herausgeber:

Dr. Josef Vecsey

Redaktion und Druck: Ungarische Buch-

druckerei, 9000 St.Gallen (Schweiz),

Frongartenstr. 15.

Telefon: (071) 22 55 28

Kto. Krt. 603 Ungarische Buchdruckerei

Sparkassa der Administration St.Gallen

Bezugspreis jährlich: 8.— Sfr.